

POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 6 (114).

12. weebuaril 1924 a.

IV. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Mk. 800.—
 poole aastas 400.—
 weerand aastas 200.—
 Üksik number maksab Mk. 20.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.
 Awatud kell 1/2 9—1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/1 lehek. Mk. 3000.—	1/4 lehek. Mk. 800.—
1/2 1500.—	1/8 400.—
1/3 1000.—	1/16 200.—
1/32 lehek. Mk. 100.—	

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.
 Adressi muutmine 10 mk.
 Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksew arwe Eesti panga Tall. osak. nr. 543.

Sisu: 1) Prof. Berendts, Kogukondlistest maksudest. 2) A. Liit, Kuritegude jälgimisest. 3) E. Madison, Matmispaikade seadus. 4) O. Angelus, Wiini rahvuswahelise politseikongressi otsused. 5) E. M., Praktilised näpunäited politseilise teatelehe täitmise kohta. 6) Dr. Schneickert, Kriminaaltelepaatiast. 7) K. Mikfeldt, Õigusteadusest. 8) Politseide koondamise küsimuse ümber. 9) Ametlik osa. 10) Politsei streik Austraalias. 11) Mitmesugust. 12) Kuulutused.

Kogukondlistest maksudest.

Prof. Dr. Berendts.

Riigikogu istangutel on kõne all olnud kohalikkude omawalitsuste asutuste rahulolemata rahaline seisukord ning küsimus üles wõetud, kas ei wõiks riik neid defitsiitide katmise suhtes aidata.

Riikliste ning omawalitsuste (nii suuremate kui ka väiksemate üksuste) rahalise wahekorra küsimus on see, mille kallal töötawad nii teooria kui ka praktika, ning mida elawamalt areneb kohalik omawalitsus, seda suuremat tähelepanu kingitakse sellele küsimusele. Eriti kõneldatakse palju riikliste ning kohaliste omawalitsuste maksude wastastikkusest wõistlusest. Tõsi, et osa omawalitsuste wäljaminekutest kaetakse omawalitsuste waranduste ning ettewõtete tuludest, eriti linnades, kuid siiski suur osa neid alaliselt tõuswaid kulusid tuleb maksude abil katta. Kui ühiskond soowib tema peal

lasuwaid ülesandeid täita, on tema sunnitud oma liikmetelt maksusid wõtma. Kuid selle tõttu satuwad nad paratamata konfliktiks riigiga, kellel kõrgem omawalitsuse õigus. Meie ei leia kusagil kogukonna piiramata wabadust maksu koormatise suhtes. Igal pool on omawalitsusel õigus ainult neid maksusid wõtma, mida riik temale lubab, ning riigi poolt lubatud määral.

See on ka selge, sest riik kui ka omawalitsus ammutawad tulu ühest sellestastmast allikast — kodanikkude jõukusest, ning see allik on wähenew. Kirjanduses on arwamisi esitatud, et riikline koormatis peaks teistsugusel alusel püsima, kui omawalitsuste koormatis.

Esimene peaks oma põhialuseks ning mõõdupuuks wõtma maksu wõime põhimõtte (sest riik on esimeses reas

poliitiline, teises majandusline ühing), kuna kogukond oma maksusüsteemi korraldamisel peaks põhimõtet — tasu teenete eest, teostama, sest tema on kõige pealt majandusline ühing, ning oma kulude katmiseks peaksid need kihid kaasa kistama, kellel majandusline seisukord oleneb kogukonna edust ja heakorrast (s. o. maaomanikud, majaomanikud, töösturid ja kaupmehed). Selle tõttu wastawad riigi iseloomule kaks otsekohest maksu — üldine tulu- ja waranduse maks, ning pänduse maks, peale selle kaudsed maksud. Kogukond aga peaks oma tulu saawutama reaalsest maksudest (maa- ja majamaks, tööndusmaks, maks wäärtuste kaswamise puhul [Wertzuwachs-Steuer]: nendele wõiks ka jätta uhkus- [luksus] maks (hobuste, sõiduriistade, koerte ning lõbustuste pealt). See oleks kõige õiglasem maksude jaotus wõistlejate wahel — sel teel oleksid kõrwaldatud kollisjoni ning kahekordne koormamine.

Kui õige see on — see on waidluse all olew küsimus. Nii saawad riiklise elu edust ka maapidajad, töösturid ja kaupmehed kasu ja kogukondline heakord mõjub wastawalt ka isikute peale, kellel liikumata warandust ega tööstust pole.

On olemas veel üks arwamine ja nimelt, et üks osa kogukondlisi kulusid tuleks katta eri-korjanduste ja abiannetega (Beiträge), mida wõetakse isikutelt, kellele hoolitsemine kogukondlise heakorra eest kasu ning tulu toob.

Kui aga riik paneb kogukonna peale ülesanded, millel üldine huwi (näit. kooli- asjandus, waeste hoolekanne, politsei ülalpidamise kuludest osawõtt ine.), siis peab tema kogukonda aitama lisa- ning toetusrahadega. Need lisa- ning toetusrahad mängiwad praegu suurt osa nii Inglismaal kui ka Saksamaal, Belgias ning Austrias.

Praktikas on kogukondlised maksud korraldatud kahes wormis: riigimaksudele juurelisamise (Zuschläge) näol (Prantsuse süsteem) ehk jälle iseseiswate, riigi maksudest erinewate maksude näol. Esimese süsteemi juures ei lähe kogukondlised maksud sugugi riiklistest lahku. Ühed ja needsamad maksud toidawad nii riiklist kui ka kogukondlist kasu. Sellenärast kui riik kord teatawa maksu objekti maksuwõime on kindlaks määranud, siis piirdub kogukond (töö ja kulude kokkuhoidmise suhtes maksuwõime kindlaksmääramisel) lisamaksuga riigi

maksule. Kogukond on sel puhul ka waba igasugustest kuludest ning abinõudest, mis maksu sissenõudmisega seotud, sest maks nõutakse riigimaksuga ühes sisse. Niisuguseid lisamaksusid on wõimalik nõuda ühes igat liiki riigimaksudega. Kuid riik, andes kogukonnale õiguse lisamaksude wõtmiseks, ei wõi ühtlasi seda õigust piiramata jätta, sest täieline wabadus maksu suuruse kindlaksmääramisel wõiks riigile kahjulik olla ning wiia kuritarwitustele. Iga kogukond wõiks oma äranägemise järgi maksukoormat tõsta ning ühtlasi maksu määramine kujuneks koormawaks ühele kodanikkude liigile, kas põllupidajale, majaomanikule, töösturile, ehk kaupmehele selle järgi, missugune kogukonna esitus on. Sellepärast on riik sunnitud kas seadustes ehk eelarwe kokku-seadmisel lisamaksude ülemmäära kindlaks määrama. Nii on see Prantsusmaal, kus riigiwõim maksimaalse % kindlaks määrab, mida lisamaksuna departamendi, kogukonna wõi kommuuna kasuks wõib wõtta.

Lisamaksud riigimaksule on lubatud ka Preisimaal, Baieris ja Saksenis. Teatawasti on Preisimaal kogukondlik maksu koormatis 1893 a. seadusega reguleeritud (Communal Abgabengesetz), mis 1906, 1907 ja 1921 aastate seadustega täiendatud. See seadus määrab kogukonnamaksu koormatise piiri kindlaks. Teatawasti andis riik kogukonnale kolm reaalmaksu — maamaks, majamaks ja tööndus- (промысловый) maks, neist ise lahti öeldes. Kogukondadele on veel õigus jätetud oma kasuks mõnda kaudset maksu wõtta (kõige esiti maksud wäärtuse kaswamise, liikumata waranduste, jookide, lõbustuste, koerte, kasside ja hobuste pealt, kuid mitte korterimaks).

Lõpuks on kogukonnal õigus riigi tulumaksu puhul lisamaksu wõtta. Kui lisamaks üle 100% tõuseb, peab selleks walitsuse luba olema.

Preisi seadus on hoolitsenud maksu koormatise jaotuse eest reaalsest ning tulumaksu wahel, määrates seks kindlad normid.

Üldise määruse järgi peab kõige pealt korrapärasuse põhimõttel teostatama maapidajate, majaomanikkude, töösturite ning kaupmeeste maksustamisel, reaalmaksude puhul, mida ühetaoliste % näol sisse nõutakse. Kui aga maapidajad, majaomanikud ning tööstuse ja kaubanduse esitajad omandawad erilised tulud kogu-

kondlistest heakorra abinõudest, ehk jälle üks neist rahwa kihtidest tekitab erilisi kogukondlisi kulusid — kuiwõrd puudu jäägi katmine on, kas toetussummade abil ehk tasu wõtmise teel teenete eest teostataw, siis wõib ka wastawa maksu % tõstetud saada. Edasi on korraldus maksu, et reaalsed maksud peawad selsamal maksumääral sisse nõutama, kui lisamaksu riigi tulumaksule, ehk maksu määral, mis üle 50% riigi tulumaksu määra wälja ei tee. Selle määruse eesmärk on takistada seda, et kogukonna kulud poleks kaetud ainult lisadest tulumaksule. Riigi tulumaksu wabastamine kogukondlistest lisamaksudest ehk maksu lisade kindlaksmääramine wärksemal kujul, kui reaalmaksude määr, on lubatud siis kui reaalmaksude määr suurem pole kui 100% maksu määra, mida warem riigile arwatud. Kui lisamaksu riigi tulumaksule tõuseb 150%, ning kui reaalmaksu määr tõuseb 150% peale riigi tulumaksu määra, siis on lubataw suurem tulumaksu kasutamine. Ning reaali koormamisele seatakse kindel piir (200% riigi tulumaksu määra).

Selle koormamise reguleerimise tagajärg Preisimaal on see, et maapidajad, majaanikud, töösturid ning kaupmehed wastandina neile, kes kapitalist ehk tööstelawad, maksustatakse: 1) maksuwõimele wastawalt — tulumaksude näol, 2) ning alusmõttel — „tasu teenete eest“ — reaalsete maksude näol. Peaesmärk on sealjuures ära hoida liig suurt kodanikkude kurnamist tulumaksu näol. Kogukonnalt õigust ära wõtta tulumaksust lisa saada, on arwatud mitte sündsaks ja õiglusetuks, sest ühiskonna elus on nähtus suurema tähtsusega kui riigi elus: teatawa isiku elukoha ning tuluallika mitte ühes kohas asumine. Kodanik A. näit., wõib elada N. külas, kuna tema tööstus- ehk kaubandus-ettewõte asub M. külas. Kui nüüd piirduda ainult reaalmaksudega, siis maksab kodanik A. oma maksud M. külale ning on waba igasugu koormamisest N. külas. Sel puhul on tulumaksule lisamaks tarwiliseks paranduseks. Niisama on õiglane, kui Preisi seadus annab kogukonnale õiguse panna teatawa isiku ehk kategooria peale, kes kõige rohkem kogukonna heakorda kasutawad ehk oma tegewusega ühiskonnalt erilisi kulusid nõuawad, kohustusi teatawa abifondi (Beiträge) loomiseks. Teatawasti saawad kanalisat-

Riidekauba tarwitajaid

rahuldab hea kaubaga, suure walikuga ja odawate hindadega

Helsingi riidekauplus.

Tallinn, W. Karja t. nr. 7/24. Kõnetr. 1209.

sioonist tänawate läbiajamisest, walgustusest, ning omawalitsuse liikumise abinõudest (tramm) kasu kõige enam maatükkide omanikud. Ka on teada, et kui kogukonna piiridesse ehitatakse tehas, siis suureneb seal waranduseta, waesemate elanikkude klass, mis omakord kogukonnale sanitaar-hügieenilisi ning kooli alalisi kulusid juure toob. Kuigi ei saa eitada, et kõigest sellest nii ka tehaste asutusest kogukond tulu saab, kuid siiski läheb otsekohene tulu üksikute isikute ehk gruppide taskutesse. Samasuguste kaalutlemiste tagajärjel on kogukondadele õigus antud maksu waranduste kaswamise ja liikumata waranduste pealt wõtta, mis sagedasti mitte ainult omaniku ettewõtlikkuse ja hoole tagajärjel saawutatud pole, waid kogukonna heakorrast tingitud. Loomulikult ei wõi nende koormamise wiiside ärakasutamisel juttu olla täielisest w a b a d u s e s t. Klassi huwid ning egoism hoiawad siin soowimata nähtusi tekitamast, ning riik peab siin oma õigust kasutama ja kogukondlise maksu wõimule piirid kätte näitama.

Riigi tulumaksudega ühenduses olewatel lisamaksudel on ka oma arwustajad. Selle süsteemi tumedamaks küljeks peetakse seda asjaolu, et õiglusetus, mis enam ehk vähem omane igale maksule, wõib aina suureneda. Kuid see wäide on waewalt õige, sest seesama nähtus kor-dub, kui koormamise % mõne maksu juures tõstetakse. Sellest pahest peaseda wõiks ainult siis, kui üldse igasugu maksu tõstmisest lahti öelda.

Teine arwamine on palju olulisem ja nimelt, kui kogukond piirdub ainult lisamaksuga riigi tulumaksule, kaotab ta wõimaluse oma liikmete maksuwõime tundmiseks ja teiseks, kui temale anda laialine wabadus lisamaksude suhtes, wõib kogukond kergesti üleliigsete kulude tegemisele awatletud saada, sest lisamaks tõrkab vähem silma, kui uue ühiskonna maksu sisseseadmine wõi maksu tõstmine. (Järgneb.)

Kuritegude jälgimisest.

A. Liit.

Eessõna.

Politseiametnikkude kursustel langes minule osaks ettelugemisi pidada kuritegude jälgimise tehnika üle. Nimetatud kursuste lühikese kestvuse ja läbiwõtmi-seks määratud ainete rohkuse tõttu wõi-di üksikute ainete jaoks õige piiratud ar-wul tunde lubada. Nii määrati kuritegude jälgimise tehnika jaoks esimesel kursusel kõigest 7 tundi, järgmistel — 10—12 tun-di. Alles wiimaste kursuste puhul ulatas tundide arw üle 20. Äärmiselt piiratud aja tõttu olin sunnitud loengute program-mi wiimase wõimaluseni kärpima ja üle-jäänud osa masinliku kiirusega ette kand-ma. Kordamisest ja praktilistest töödest tuli sootuks loobuda. Arusaadaw, et see-sugustel tingimistel aine läbiwõtmine si-suliselt raskesti kannatas, kuma teisest küljest kuulajate meelespidamise wõime raske proowi peale pandi.

Kuid päris tagajärjeta ei jäänud kursustel peetud loengud ometigi. Need suutsid äratada paljudeski kuulajates elawat huwi kuritegude jälgimise teoreeti-lise külje wastu. Noored algajad õppisid selles tundma teenäitajat jälgimisel ette-tulewate praktiliste küsimuste juure, ku-na wanad praktikamehed, kellel teoreeti-line ettewalmistus waremalt ühel ehk tei-sel põhjusel kättesaadaw ei olnud, selles omakord skeemi leidsid, mille järele nad oma pika teenistuse jooksul kogutud kogemuste bagaashi wõiwad korda seada. Selle tõenduseks olgu muu seas korduwad soowiawaldused kursistide hulgast, et kursustel peetud loengud edaspidi trü-kis ilmuksid, mis wõimaldaks meelespida-mise korrigeerimist ning üldse aine süga-wamat omandamist.

Tähendatud soowile, mis seda enam õi-gustatud, et meie senine kriminaal-kirjan-dus alles kesas seisab, jõudu mööda was-tu tulla, on üks meeldiwamatest ülesan-netest, mille juure kunagi olen asunud. Järgnewates peatükkides püüan wõima-likult täiendatud kujul kõike seda edasi anda, mille üle kursustel kõneldud; peale selle lisan veel juure kuritegude jälgimise tehnika eriosa, mis käsitab üksikute kuri-teoliikide jälgimist. Wiimane jäi ajapuu-dusel kursustel hoopis läbi wõtmata.

Käesolewa töö ilmumine sai wõimali-kuks „E. Politseilehe“ toimetuse lahke

wastutuleku tõttu, kes selle jaoks oma weerud awas. Wastasel korral oleks pi-danud ilmumine ainelistel põhjustel veel kaua korda ootama. Olgu toimetus siin-kohal südamliku tänuga meeletuletatud!

Tallinn, weebruar 1924 a.

A. L.

Sissejuhatus.

Kuritegude jälgimise mõiste. Kuritegude jälgimine on organiseeritud tegewus, mille eesmärk seisab toimunud kuritegude selgitamises, kuritegude toi-mepanijate awalikukstegemises, wiimaste süüdi oleku tõendamises ühes kohtu alla andmisega ning wõimalust mööda kuri-tegude läbi rikutud suhete jaluleseadmi-ses. Jälgimise organiseerimine on tsiwi-liseeritud maades teostatud riigiwõimu poolt sellekohaste riikliste asutuste ellu-kutsumise teel, milliste alaliseks ülesan-deks kuritegude jälgimine. Seesugused asutused on: kohtu-uurijaskond, politsei, prokuratuur, kohtud. Peale selle on mit-mel pool veel lubatud ka eraettewõtetal — n. n. detektiiv-büroodel — abiks olla riiklistele jälgimiswõimudele, muidugi teatawa riiklise kontrolli all.

Jälgimise wormiline kül-g. Kuritegude jälgimise kord on ettenähtud Kriminaal Kohtupidamise Seaduses. See seadus määrab ära missugused asutused ehk ametnikud wastawatel kordadel jäl-gimist peawad toimetama, missugused õi-gused ja kohustused on neil selle juures olemas, missugused õigused ja kohustu-sed on kuritegudes figureeriwatel pooltel, tunnistajatel ja muudel isikutel, missugu-sed jälgimise talitused ja missugustel tingimistel tulewad wastawatel juhtumistel ette wõtta, kuidas talitada jälgimisel kogutud materjaalidega jne. Arusaadaw, et jälgija nimetatud seaduse nõuetega hästi tuttaw peab olema. Wähe sellest. Ta peab sama hästi oskama wahet teha kuritegude ja tsiwiilwahekordade rikku-miste wahel ja selle juures täpipealt tun-dma üksikute kuriteoliikide eritunnuseid. Seda kõike leiab ta wastawates karistus-seadustes.

Omaval ajal arwati sellest ju küllalt ole-wat, kui kuritegude jälgija eelmistes ri-dades awaldatud nõudele wastas, tähendab — hea seadusetundja oli. Paremal juhtumisel nõuti temalt veel head „nina“,

s. o. loomuannet keerulistes kuritegudes õigeid niite kätte leida, missugust waadet ka praegugi veel mõned „wanad praktikamehed“ pooldawad. Alles uue-
mal ajal on endised waated asja peale kordkorralt ikka rohkem rewideerimise alla wõetud ja tõekspidamisele jõutud, et kohtupidamise ja karistusseaduste tundmine üksinda veel kaugeltki ei kindlusta soovitatavat edu kuritegude jälgimises.

Tõepoolest, kui wõtame kohtupidamise seaduse üksikud ettekirjutused jälgimise talituste suhtes lähema waatlemise alla, siis torkab kohe silma tähtis puudus: seadus kirjutab küll ette, mida peab tege-
ma ühe ehk teise jälgimistalituse näol, kuid ta jätab ütlemata, kuidas seda kõige otstarbekohasemalt tuleks teha? Üks näitus: kuriteopaiga waatlus. Meie K. Kr. S. leidub ainult kaks paragrahwi, mis waatluse otstarwet lähemalt ära määravad — §§ 318 ja 319. Nende järele pannakse waatlus toime otsekoheste kuriteo märkide leidmiseks, kui ka nende ümber asuwa koha ja asjade kirjeldamiseks. Tarbekorral soovitatakse ette wõtta mõõtmisi ja joonistamisi, ning selle kõige kohta kokku seada protokoll. Teised paragrahwid sisaldawad enam-wähem puhtwormilisi nõudmisi. Ka kriminaal-protsessi õpperaamatud ei lisa omalt poolt kuigi palju sellele juure, mis eespool juba öeldud. Missugused jäljed ja märgid kuriteopaigal iseäralist tähelpanu nõuawad, kuidas nimelt neid käsitada, ei nad asitõenduslike wäärtuse omandak-
sid ja selle alal hoiaksid, kuidas neid jälgimisel ära kasutada, — sellest ei lausu seadus sõnakestki. See kõik usaldat-
akse jälgija enda tähelepanelikkuse ja leidlikkuse hoole. Muude jälgimistali-
tuste suhtes pole asi sugugi parem.

Kes aga kuritegude jälgimisega wähegi tegemist teinud, see teab kui keeruline on üksikutel juhtumistel seisukohta wõtta, mis nimelt asjasse puudub ja mis kõrwalise tähtsusega ning kui palju teadmisi ja harjumist on waja seaduses nõuetawate tõenduste kogumiseks ja nende otstarbekohaseks käsitamiseks. Tõsi küll, pika teenistusaja jooksul õppis terane edasi-püüdja paljugi tundma, kuid kui palju oli tal enne seda „silmapaari wahele jäämisi“ ja äpardanud wõtteid, kui paljudel kordadel lõppes tema poolt algatud protsess „tõenduste puudusel õigeaks mõistetud“ otsusega, — küllap siin juba igal mõndagi pihtida oleks.

Jälgimise tehniline külg. Jälgimise wormilise külje poolt wastama-
ta jäänud küsimuste peale peab wastused andma kuritegude jälgimise tehnika. Wiimase all laiemas mõttes tuleb mõista praktikas äraproowitud wõtteid ja mitmesugustelt teadustelt ammutatud abinõu-
sid, mille waral jälgija kõike seda, mis wormiline külg ette kirjutab, kõige otstarbekohasemalt wõiks täita. Kui wormiline külg, näit. nõuab, et kuriteopaigal leitud kuritegija jalajälg tuleb asitõendusena ära kasutada, siis juhatab jälgimise tehnika, kuidas selgust muretseda, et leitud jalajälg tõepoolest kuritegija oma wõiks olla, missuguste abinõudega jälge mõõta, joonistada, kujundada, mis tema küljes eriti tähele panna, kuidas seda kahtluseluse saapaga wõrrelda jne. Lühidalt — wormiline külg näitab mida tarwis teha, tehnika juhatab kuidas seda teha tuleb.

Kitsamas mõttes on jälgimise tehnika ülesandeks „tundma õppida kõige otstarbekohasemaid wiisisid, kuidas loodustea-
duste ja tehnika meetodisid rakendada kuritegude jälgimise teenistusse“ (prof. Tregubow). Siin langeb pearõhk kohtu-
liku ekspertiisi arendamise peale kõikidel wõimalikkudel teadusaladel.

Kahtlemata sai praegune jälgimise teh-
nika oma alguse XIX aastasaja esimesel poolel humanitaarsete ideede surwel laiemalt läbi lõõnud kriminaal-protsessi reformist. Kuni tolle ajani pea igal pool walitsenud n. n. „sala kohus“ tunnistas ainsamaks süütõenduseks vähemalt kahe usalduswäärse tunnistaja seletust; kui aga tunnistajad puudusid, nagu seda raskemate süütegude puhul paraku tihti juhtub, siis wõeti appi masinad — suupirnid, weni-
tuswõllad, naeltoolid, kuumad orad j. m., — millised kahtluseluse pidid wiima üles-
tunnistamisele, s. o. andma inkwisitsiooni kohtule puudujäänud tunnistajate asemel nõuetawa süütõenduse.

Uuendatud kriminaal-protsess jäi wiimasest tõendusmuretsemise abinõust ilma. Kaebtusalume asetati waidlewa poole seisukohale ja süü ülestunnistamine jäeti tema waba tahtmise asjaks. Arusaadaw, et jälgimiswõimud ja kohtud endid selle tõttu alguses tihti õige abitus seisukorras tundsid; ei olnud otsekoheheid ja usalduswäärseid tunnistajaid käepärast, siis tuli asjale kriips peale tõmmata. See asjaolu sundis muidugi agaramaid tegelasi uute abinõude järele süütõenduste kogumise ja

kasutamise alal ringi vaatama. Ja ajajooksul leiti, mida otsiti. Suupirnide ja wenituswõllaste asemele astusid tsirkel ja mõõdupael, lupe ja päwapildi aparaat, mikroskoop ja plaatintiigel.

Kuid aja jooksul hakkas kõikuma ka elawate tunnistajate pedestaal, mida aastasadade kestel harjutud pidama kaljukindlaks. Uuemad uurimused psühholoogia alal juhtisid tähelepanu selle peale, kuiwõrd kõikuwad on inimlikud märke- ja tajumiswõimed, kuiwõrd petlikud tema mälu ja wäljendus. Tehti kindlaks, et muidu „usalduswäärne“ tunnistaja eelmiste põhjuste pärast „oma silmaga“ nähtud ja „oma kõrwaga“ kuulnud asju mõnikord kohtu peegli ees hoopis teisiti kujutas, kui need tõepoolest olnud, olgugi et tunnistaja ise oli juhitud kõige õiglasemast tahtmisest tõtt tunnistama. Siit järgnes tarwidus leida meetode, mille abil tunnistajate seletuste tõepärasust kontroleerida, kuidas segastest seletustest tõde wälja koorida.

Nõnda edenes jälgimise tehnika kõikidel jälgimise aladel, imedes endasse ja kohandades jälgimise otstarwetele ühest küljest seda, mida edenew teadus ja tehnika omalt poolt pakkuda wõisid, ja teisest küljest üldistades ajajooksul kogunenud praktilisi kogemusi.

Kuritegude jälgimise tehnika teadusline wäljatöötamine sündis, nagu juba tähendatud, alles uuemal ajal. Tema tähtsaks eeswõttelejaks ja wäsimata harrastajaks peetakse õigusega Grazi ülikooli professori, dr. Hans Grossi († 1915), kes oma tähelepanemisewäärilises teoses „Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik“ eelmise aastasaja üheksakümnendatel aastatel jälgimise tehnikale kindla aluse pani. Mõni aasta hiljem kutsus sama õpetlane ellu eri aegkirja „Archiv für Kriminal-Anthropologie und Kriminalistik“, mille ülesandeks määrati enda ümber koondada wäljapaistwaid teaduse- ja praktikamehi, kes Grossi põhimõtteid pooldades nende praktilisele käsitlusele ja edaspidisele arendamisele

kaasa aidata soowisid. Nimetatud aegkiri, mis ka pärast põhjendaja surma edasi ilmuma jäi, on seni 75 paksu köidet wälja lasta jõudnud, seega hiigla materjaali kriminoloogiliste ja kriminaaltehniliste küsimuste üle kokku kogunud.

Muidugi ei jäänud jälgimise tehnika arendamine mitte ainult sakslaste asjaks. Grossi „Kohtu-uuriija käsiraamat“, ilmusdes peagi kõikides haritud keeltes, andis tugewa tõuke temas käsitatawa ala edasiuurimiseks mitmesugustel maadel. Nii on jälgimise tehnika endale Prantsusmaal, Itaalias, Shweitsis ja mujal kriminalistide hulgas palju sõpru leidnud, kes teaduslise edasiuurimise kõrwal ka tema kättesaadawaks tegemise eest hoolt on kannud. Mitmed ülikoolid wõtsid jälgimise tehnika oma õppekawas üles, kuna politseiametnikkude jaoks arwurikkad käsiraamatud ilmusid.

Teadusmeeste ühise töowiljana wõib jälgimise tehnika tänapäew juba üleilmlist wõitu pühitseda. Igal pool haritud maades peetakse tema tundmist kuritegude jälgi lahutamata omaduseks. Ka meil Eestis pole ta politseinikkude hulgas enam päris wõõras. Küll peab aga tunnistama, et tema tundmine weel palju soowida jätab. Minul on wõimalik olnud meie kohtute poolt saadetawaid karistustateid silmas pidada. Wiimastest selgub, et umbes 30% kriminaal-asjades wastutusele wõetud isikutest „tõenduste puudusel õigeks mõistetud“. Tahtmata tõuseb arwamine, et politsei, kelle käes ju peaauglikult asja üleswõtmine, ei ole osanud süütõendusi leida, ja nimelt selle pärast, et ta neid ei tunnud. Muidugi tõstab tähendatud protsenti kohtumõistmises walitsew põhimõte — ennem jäägu üheksa süüdlast wabaks, kui et üks süütu kannataks, kuid see ei tohi milgil tingimisel wähendada jälgijate wastutust.

Wõiks käesolew töö osaltki suuta kaasa aidata „tõenduste puudusel õigeks mõistetud“ otsuste arwu wähenemiseks.

(Järgneb).

Matmispaikade seadus.

Eugen Maddison.

Kaua waadati matmise kui kiriku ühe funktsiooni peale: ta oli „jumalateenistusline akt“. Ew.-Lutheruse usu kiriku seadusandluse järele waadati matmispai-

kade, kui kristlaste puhkekodu (Schlafhaus) peale. Sellepärast püsis kiriku õigus surnuaedu asutada ja walitseda kuni uuema ajani puutumatuna. Praegusel ajal

aga wõidab ikka enam ja enam pinda waade, et matmine poliitseiline funktsioon on ja kohalikkude omawalitsuste (kogukonna) ülesannete hulka peab kuuluma. Matmine peab praegusel ajal esimeses järjekorras wastama sanitaar ja terwishoiu, sotsiaalsetele ja majanduslistele, eetilistele ja esteetilistele nõuetele. Selle tõttu wiis ka Prantsuse suur rewolutsioon matmispaikade korralduse kogukondade peale. Ka Saksamaal on terve rida osariike sellele teele asunud, et matmispaikade asutamist ja korrashoidmist kogukondade ülesandeks teha. Nii näiteks, kuulub Baieris matmispaikade asutamine ja ülalpidamine kogukonna kohustuste hulka (Gemeindeordnung v. 1861). Würtembergis määrab seadus koguduste esitamise ja nende waranduste walitsemise kohta 14. juunist 1887 a., et matmispaikade ülalpidamine ja omandusõigus nende kohta poliitiliste kogukondade peale wiiakse. Kuid ka seal, kus surnuaiad kui kirikule kuuluvad kõrwalasjad (Zubehör) kiriku omanduseks on jäetud, ei wõi matmise juures mingit tähendust anda usutunnistusele. Baadenis on matmine kogukonna üheks poliitiseiliseks ülesandeks. Iga poliitiline kogukond peab ringkonna wõimu loal awalikka matmispaiku määrama ja nende kulud kandma. Kuid ka kogudused wõiwad oma usutunnistusest isikute tarwis matmispaiku asutada ja ülalpidada; kuid sellejuures peawad nad kõik kulud ise kandma. Analooiline kord walitseb selles asjas ka Hessenis. Ning siin wõib ühtlasi nimetada ka Reini prowintsi ja Hamburki.

Wana Preisimaal, üldise maaõiguse maksuwusringkonnas, wõiwad kogukonnad siin ja seal matmispaikade asutamist ja ülalpidamist oma peale wõtta riiklise järewalweasutuse äranägemisel, nimelt kui kiriklistel ühingutel selles enam mingit huwi ei ole wõi sellest mingit kasu ei ole ehk kui nad suurte kulude eest tagasi kohkuwad. Järjekult puudub siin kodanliste kogukondade kohta matmispaikade asutamise ja ülalpidamise suhtes seaduline kohustus. Preisi uemates kogukondis kuulub omandusõigus surnuaedade kohta osalt kogudustele, osalt poliitilistele kogukondadele.

Saksenis oli senini surnuaedade asutamine ja walitsemine kiriku eesõiguseks, kuigi siin ka kogukondade peal kohustus lasub, surnute matmise eest hoolitseda.

Hoolitsemine matmiste eest kuulub kogukonnale niwõrd, kuiwõrd see kirikliste

asutuste alla ei ole antud. Igatahes kuulub aga matmise asi kogukonna ülesannetesse, ning ei leidu ühtki seaduslikku määrust, mis poliitilistele kogukondadele kommunaalsurnuaedade asutamist keelaks. Isegi kirikuseadus, millele kirik tugeneb, mitte üksi ei keela, waid eeldab seda kogukondade õigust kui iseenesest mõistetawat.

Shweitsis on matmise asi kommuunide käes. Liidu põhiseaduse art. 53, punkt 2 määrab: „Matmispaikade korraldus kuulub kodanlistele asutustele. Nad peawad selle eest hoolitsema, et iga surnu korralikult maetud saaks“. See määrus sisaldab matmispaikade ilmalikulks tegemise nõuet. See ettekirjutus käib awalikkude surnuaedade kohta, era ja korporatsioonide surnuaedade kohta see maksew ei ole. Wiimast liiki surnuaiad ei lähe kodanliste asutuste hooldamisele ega ei ole uute sarnaste asutamine, kelle poolt see ka ei sünniks, liidu poolt keelatud.

Igal pool on awalikud surnuaiad; nende sisseseadmine on aga kogukondade asi; järjekult on need kogukondade surnuaiad. Surnuaedade kohta maksab n. n. surnuaedade sundus (Friedhofszwang), s. o. et surnuid peab lubama matta wastawal, see tähendab, awalikul surnuaial. Nii öeldakse seaduses Zürichi kantoni surnute matmise kohta: „Iga surnu saab selle kogukonna surnuaiale maetud, kus surm järgnenud (art. 5, Ges. von 8. Juni 1890). Sellega on põhimõtteliselt matmine mujal kui awalikkudel kogukondade surnuaedadel wälja jäetud. Era wõi korporatsioonide surnuaiad on lubatawad niwõrd kui nad seaduses erilisel ette nähtud. Otsekohe ette nähtud on sarnased, näiteks, Berni ja Genfi kantonides.

Mis puutub meil makswasse seadusandlusse, siis on awalikud surnuaiad kiriku ja usutunnistusliste ühingute walitsemisel, waatamata kelle maatükil nad asuwad, kas oma wõi administratiiw-wõimu poolt selleks erilisel eraldatud maatükil.

Awalikka surnuaedu wõisid omada Ew.-Lutheruse usu (Seadus wõoraste usutunnistuste waimulikkude asjade kohta, Wene Sead. Kogu XI lk. 1 j. §§ 314—316, Arstline sead. Wene Sead. Kogu XIII k. § 707 ja märkus 1.) ja õigeusu (Seadus seisude kohta, Wene Sead. Kogu IX lk. § 453 juurelisa II) kirikute kogudused, juutide kogukonnad (Arstline seadus Wene Sead. Kogu XIII, § 707 märkus 1. ja Seadus wõoraste usutunnistuste waimulikkude asjade kohta, Wene Sead. Ko-

gu XI k. 1. p. § 1305), wanausulised ja selktandid (Arstline sead. Wene Sead. Kogu, XIII k. § 707, märkus 2). Kuid teiselt poolt ei kaotanud surnuaiad oma awalikkuse iseloomu, waatamata et nad usutunnistuslised olid. Nad olid esiteks awalikud erasurnuaedadega wõrreldes, sest esimestele maeti kõik käesolewasse usutunnistusse kuuluwad isikud, ning teiseks seda sellepärast, et sinna wõis matta ka isikuid teistest usutunnistustest ja ka usust langenuid. Et wiimane lubataw oli, seda wõib näha sellest, et surnuaiad linna ja maa surnuaedadeks jaotati (arstline sead. §§ 704 ja 705), et maa surnuaedade alla määrati kohaliku kodanlise ülemuse poolt (ibid. § 706), et üldiselt surnuaiad iga linna juures asutati elanikkude üldisel toetusel (ibid. § 711), et wanausuliste ja selktantidele antakse wõimalus (предоставляется) oma ette surnuaedu asutada ehk neile eraldatakse üldiste surnuaedade piirides eraldi kohad (ibid. § 707 märkus 2), et juutidel eraldi surnuaiad olid „juutide üldise kohalasmise kohtades“ (Wõõraste usutunnistuste waimulikkude asjade seadus § 1305), et kellegilt ei wõi õigust wõtta maetud olla awalikul surnuaial (Wõõr. usut. waim. asj. seadus § 316).

Seda kinnitab ka arstlise seaduse §§ 716 ja 719, kus ette nähtakse, waeste ja õigeusku mittekuuluwate isikute matmist, kui koha peal wastawat preestrit ei ole. Lõpukš kinnitab seda ka Üld. Kuberm. Asut. seadus (w. §§ 751, 752, 821 ja 822), kus ette nähakse surnukehade ja rutuliselt surnute matmist politsei korraldusel.

Oluline muudatus on matmise asjas läbi wiidud meie põhiseadusega (§ 11), millega maksma pandud riigi ja kiriku lahutamise põhimõte. Wastawalt sellele põhimõttele ei wõi matmise asja peale waadata kui „jumala meelepärase teo“ peale.

mis sellepärast kiriku hooleks antud, waid seda peab lugema kodanlise wõimu ülesandeks. Awalikkude surnuaedade asutamine ja walitsemine peab olema kohaliku wõimu asjaks, milliseks wõimuks meil põhiseaduse järele on kohalikud maakonna ja linna omawalitsused. Nende poolt asutatawad surnuaiad peawad täielises mõttes awalikud olema, s. t. nad ei pea mitte peaasjalikult mõnda üksikusse usutunnistusse kuuluwate kodanikkude jaoks olema määratud, waid otsekoheses mõttes kõikide tarwis. Teisest küljest on ka selge, et olewad awalikud, usutunnistuslised surnuaiad tulewad asetada analoogilisse seisukorda, selle juures puutumata jättes usutunnistuslikkude, ühingute õigusi tähendatud surnuaedu wallata ja walitseda, millised õigused tunnustatud põhiseadusega ning eraldi seaduse-eelnõus usutunnistuslikkude ühingute ja nende liitude kohta. Seda sellepärast, et nagu üladtoodust järgneb, nende walitsemisel olewad surnuaiad olid awalikud, ning nad ise olid awalikõiguslikud asutused, kelle peale oli pandud hoolekanne surnute matmise eest. Weel rohkem, nagu omal ajal Wene senati kodanlise departamendi poolt (otsus. 1896. a. nr. 90) seletatud, „ei ole seadustes kusagil tähendust selle kohta, et surnuaiad kellegi omanduses wõiksid olla. Surnuaiad on awaliku, aga mitte kodanlise õiguse asi.... Ei wõi kellegi isiku, kuigi see isegi endine maatüki omanik, millel surnuaed asutatud, õigusi tunnustada surnuaia all olewa maa kasutamise wõi sellest maast mõnesuguste tulude saawutamise kohta; see maa tuleb lugeda tema waldamisest wõõrandatuks, mida tõendab see, et juhtumistel, kui maaomanik surnuaia alla tarwisminewat maatükki wabatahtliselt ei wõõranda, see Kõigekõrgema nimelisel käsul tähendatud otstarbeks wõõrandatakse.“

(Järgneb.)

Wiini rahwuswahelise politseikongressi otsused.

Cand. hist. Oskar Angelus.

Läinud aastal peeti teatawasti Wiinis 3. kuni 7. septembrini rahwuswaheline politseikongress, millest peaaegu kõikide Euroopa riikide esitajad osa wõtsid ja Ameerika Ühisriikide, Hiina, Egiptuse ja Jaapani politseiasutuste kõrgemad ametnikud.

Ka warem on politseide esitajad konwerentsidele kokku tulnud, kuid sarnased

koosolekud on ikka ära peetud ainult mõnede üksikute riikide wahel, kellede huwides ühe ehk teise küsimuse rutuline lahendamine, millel ei ole just üldhuwitaw iseloom. Näituseks on sarnaseid suuremaid konwerentse peetud: 1919. a. Madridis, 1912 a. Sao Paulos, 1912 a. Berliinis, 1913 a. Washingtonis, 1914 a. Mona-

cos, 1915 a. Buenos Airesis ja 1922 a. New-Yorkis.

Wiini kongressi töö juures pöörati tähelepanu kõige pealt, mis ju loomulik, võitluse peale rahvusvahelise kuritegevuse vastu, olgugi, et ka teiste küsimuste üle mõtteid vahetati, kõige pealt küsimuste üle, millede lahendamine kongressi linnale ja riigile — Wiinile ja Austriale — suurema tähtsusega, nagu näituseks wiisumite ärakaotamise küsimus ja enne maailmasõja aegse olukorra uuesti sisseseadmine passide suhtes. Siinjuures tähendas muu seas Ameerika Ühisriikide esitaja, et 1922 a. läksid ühel Ameerika ärimehel, kel tegemist oli mitmes riigis ja kellel palju sõita tuli, ainuüksi wiisumid 14 miljoni Austria krooni maksuma, s. o. ligi 70.000 Eesti marka. Peeti läbirääkimisi ka võitluse küsimuse üle alkoholi, prostitutsiooni ja naisterahvastega kauplemise vastu, kõneldi rahvusvahelisest automobiilide liikumisest, tõsteti küsimus ülesse, kas ei oleks eriliste politsei attasheede läkitamine välismaa esituste juure soovitatav sõjawäeliste esituste kõrval jne.

Kongressi peaesmärgiks aga jäi, nagu öeldud, küsimus, kuidas luua kõige lähedamat kontakti kultuurriikide politseiasutuste vahel, et võiks täie eduga wõidelda rahvusvahelise kuritegevuse vastu. Asi seisab selles, et peale sõja lõppu maailmasõja järelkajana kuritegevus kõikides riikides kohutawalt on kaswanud. Näituseks on ühes rahvusvaheliste kuritegijate keskpäigas, Wiinis, 1907—1917 aastal 19 waleraha tegemist ette tulnud, 1919 aastal aga juba 193 juhtumist, nende seas 15 wäljamaalaste poolt, 1920 aastal 394 juhtumist, nendest 215 wäljamaalaste poolt ja 1921 a. 486 juhtumist, nende seas 303 wäljamaalaste poolt toime pandud. Ühtlasi näitawad need arwud, kui suurt osa wäljamaalased mängiwad ja kui tähtis on sellepärast kõikide riikide politseide koostöötamine kriminaal alal. Toodi ka teisi näitusi: muuseas on samas Wiinis juhuste otsijaid tabatud: 1919 a. 271 isikut (76 wäljamaalast), 1920 a. aga juba 419 isikut (127 wäljamaalast) ja 1922 a. 279 isikut (148 wäljamaalast).

Et kuritegijad tänu nõudmistele, mis suur sõda enamwähem kõikide inimeste jõu, osawuse, leidlikkuse, tahtejõu kohta üles seadis, ennast igatepidi täiendanud on ja et nemad ennast tehniliselt alatasa täiendawad, siis on tingimata waja, et

politseiasutused, kes igaüks omal maal arenewad, et mitte elust maha jääda, üksteisele üle piiri traatide kätt annawad, et neil wõimalus awaneks ilma suuremate formaalsusteta käsikäes töötada, ühe sõnaga nii opereerida, nagu ei oleks piirid olemas. Tuleb tähendada, et kuna politseiametnikul kõiksugu takistused ees seisawad kuritegijate jälgimisel, kes teise riigi territooriumile pääsenud, kuritegijad ise, tänu walepassidele, -wiisumitele jne., selles mõttes wabalt tegutseda wõiwad. Sellepärast — ja see oli kongressi juhtiw mõte — tuleks teid leida, mis politseiametnikkudele samasuguse ja wõimalikult weel parema rahvusvahelise liikumise wõimaluse annaksid kui kuritegijatele. Selle eesmärgi teostamiseks otsustas Wiini kongress ellu kutsuda „rahvusvahelise kriminaalpolitseilise komisjoni“ („Commission Internationale de la police criminelle“), kes kohe peale kongressi lõppu oma tegewust algas.

Tähendatud komisjoni kodukord ja ülesanded on järgmised:

Komisjoni ülesandeks on: 1) wastastikkuse, kõige laiema ulatusega ametabi garanteerimine ja arenemine kõikide politseiasutuste wahel igas riigis maksimate seaduste piirides ja 2) organisatsioonide ja sisseseadete ellukutsumine ja edendamine, mis wõimaldawad wõitlust kriminaalkuritegevuse vastu edurikkalt pidada.

Rahvusvahelise kriminaalpolitseilise komisjoni asupaigaks on Wiin niikaua, kui plenumi poolt teine linn selleks määratud pole.

Komisjoni liikmeteks waliti iga kongressil esitatud riigist vähemalt üks isik, kusjuures otsustati nende riikide walitustele, kelle esitajad kongressist osa ei wõtnud, ette panna omalt poolt esitajaid komisjoni määrata.

Komisjoni liikmeteks waliti: Ameerika Ühisriikidest: Richard E. Enright New-York'ist; Belgiast: Alfred Keffer Brüsselist; Hiinast: Wan gu pan Kiangsu prowintsi politsei peainspektor; Saksamaalt: Hermann Küenzer ja dr. Robert Heindl Berliinist; Egiptusest: Mohamed Shair Kairost; Fiumest: Oscarre Benussi Fiumest; Prantsusmaalt: Ferdinand Etlicher Pariisist; Greekamaalt: dr. Konstantin Gordikas Ateenast; Itaaliast: Andrea Calabrese Roomast; Lõuna-Slaawiast: Wasa Lazarevic Belgradist ja Franjo Ur-

bany Zagrebist; Hollandist: A. H. Sirks Rotterdamist, M. C. van Houten Doornist ja K. H. Brockhoff Amsterdamist; Austriast: Hans Schober, dr. Erwin Höpler, dr. Ignaz Pamer, dr. Bruno Schultz ja dr. Oskar Dressler Wiinist; Poolast: dr. Marjan Borzecki ja dr. Maurice Sonenberg Warssawist; Rumeeniast: Romulus Voinescu, dr. Eugen Bianu Bukarestist ja Jacques Radoiu Wiinist (Rumeenia saatkonna sekretäär Wiinis); Rootsist: Erik Hallgreen Stokholmist; Shweitsist: August Kunz Zürichist ja Ungarist dr. Heinrich Dorning Budapestist.

Edasi otsustati, et rahvusvahelise kriminaalkomisjoni liikmeteks wõiwad komisjoni häälteenamusega wastu wõetud saada kõik, kes seda soowivad ja kellede tegewuse läbi on tegelik kasu komisjoni eesmärkide teostamisel loota (les candidats, desquels on peut attendre une aide efficace pour de lut de la Commission“).

Iga wiimase politseikongressi ehk komisjoni koosoleku presidendi wõi tema abi ülesandeks on rahvusvahelise kriminaalpolitseilise komisjoni juhatamine ja esitamine. Wiini politseikongressi presidendiks waliti Wiini politseipresident Schober (endine Austria riigi kantsler).

Presidendile on asjaajamisel abiks eriline nõukogu, mis koos seisab wiiest referendist ja ühest sekretärist, kusjuures kaks referenti, samuti ka sekretäär, tingimata sama riigi politseiasutuste amet-

nikud peawad olema, kuhu president ise kuulub.

Nõukogu walitakse liht häälteenamusega komisjoni liikmete poolt wiimaste seast ja jätkab oma tegewust kuni järgmise komisjoni koosolekuni. Presidendil jäetakse õigus, kui asjaajamine seda nõuab iseäralistel juhtumistel weel teisi referente nimetada.

Ühendusse astumiseks presidendiga waliwad komisjoni liikmed igast riigist, kes nõukogus esitatud ei ole, ühe korrespondendi. Nimelt on ette nähtud, et komisjoni liikmete ettepanekud asjade kohta, mille otsustamine komisjoni kompetentsi kuulub, kirjalikult tehtakse, kusjuures president laialisema ulatusega asjade läbitöötamise tarbekorral referentide kätte annab. Sarnaste asjade lõpulik otsustamine wõib sündida ainult komisjoni pleenumis.

Komisjon kutsutakse presidendi poolt iga aasta üks kord korralisele koosolekule kokku. Ühes koosoleku kutsega peab ka päewakord laiali saadetama. Et komisjon otsusewõimeline oleks, on vähemalt poole liikmete arwu ilmutamine tarwilik; otsused saawad tehtud liht häälteenamusega. Presidendile antakse õigus juhtumistel, mis kiire iseloomuga, ja mille otsustamine tarwilik enne komisjoni pleenumi kokkutulekut, kirjalikul teel otsuse saamist saawutada.

Seda kirjeldatud kodukorda wõib muuta pleenumi koosolekul liht häälteenamusega. (Järgneb).

Praktilised näpunäited politseilise teatelehe täitmise kohta.

E. M.

Nagu teada, pandi statistiliste andmete kogumine kuritegewuse üle ja selle läbitöötamine 1. jaanuarist arwates statistika keskbüroo peale, kelle ülesannete hulka see loomulikult kuulub ning wabastati politseiasutused kahekordsest tööst: teadete kokkuwõtmisest ja aruande saatmisest. Olgugi, et andmed edaspidigi politsei annab, kuid teated on hoopis lihtsamad ja teatelehe täitmine ei sünnita suuremaid raskusi politseiametnikule.

Nii näeme, et teatelehest on teated kuritegija isiku kohta hoopis wälja jäetud, mis senini just raskusi sünnitas ja ei wõimaldanud teatelehte kohe täita. Uute teateleh-

tede kaudu soowib statistika keskbüroo andmeid saada ainult kuritegewuse üle, kuna kuritegijate isiku kohta andmeid kohtute kaudu mõeldakse koguda ja politsei nende kohta mingisuguseid andmeid ei kogu.

Ühes sellega jääb ära ka aruannete saatmine politsei poolt nii kuritegewuse kui ka kuritegijate isiku kohta. Statistika keskbürooga on selles asjas kokku lepitatud, et seal wõetakse andmed politsei jaoskondade ja sündmuste liikide järele kokku ning awaldatakse statistika kuukirjas, ühes sellega saadetakse kokkuwõtte ka politseile teadmiseks. Kuidas teha aru-

ametega kuritegewuse üle läinud aasta kohta, selle kohta antakse lähemal ajal juhtnöörid.

Allpool tahaksin waatluse alla wõtta, kuidas tuleks teatelehe täitmise kohta antud juhatuskirjast aru saada, et kohapeal tekkiwaid lahkawamisi ja arusaamatusi ära hoida. On loomulik, et juhatuskirjas ei ole wõimalik kõiki küsimusi, mis nende tegeliku täitmise juures esile wõiwad tulla, ette näha ehk neid kirjeldada, selleks oleks need read. Nagu juhatuskirja 1-sest punktist leiame, soowitakse teateid saada kõikide sündmuste üle, mis eneses kuri- ehk süütegu sisaldawad, et saada täpseid andmeid sündmuste üldarwu üle. Kuigi teatelehe täitmisel sisus kui ka nende ümbertöötamisel eksitusi wõib olla, siis ei ole see % mitte suur ja kui sündmuste üldarw kindel ja õige on, siis wõib ka julgesti wäikese % eksimisega rehken-dada, mis ümbertöötamisel ette wõib tulla. Sellest selgub, et wäga tähtis on teada saada sündmuste üldarwu.

Praeguses teatelehes ei ole nimetatud, kas tuleb teatelehti täita ka õnnetute juhtumiste kohta, nagu see senini tarwitusel olewates lehtedes nõuti. Kuid, silmaspidades, et wälispolitseil rohkesti tegemist on igasuguste õnnetute juhtumistega, kuigi nad igakord süütegu ei sisalda, siis leiti tarwiliku olewat teateid saada ka õnnetute juhtumiste üle, mida ennemalt oli

mõeldud mujalt saada. Üles tähendada tulewad mitte ainult need juhtumised, mis tööstusettewõttes ette tulnud, waid igasugused, selle peale waatamata, kas asi prokurööri poolt ära lõpetatakse wõi mitte, sest sel teel tahetakse arwestada eraldi õnnetud juhtumised, kui niisugused. Ka siin on tähtis juhtumiste üldarw, mis wõimalikult täpne peab olema ja sellepärast ei tohiks politseiametnikud mitte mõne õnnetu juhtumise kohta teatelehti täitmata jätta, olgu teated kui puudulikud tahes.

Siis leiame weel, et enesetapmistele koh-ta tulewad eraldi lehed täita. Need teatelehed olid juba minewal aastal tarwitusel ja jääwad ka nüüd edasi, nii et nende kohta erilist midagi ütelda ei ole. Muidugi ei tule enesetapmistele kohta, mille üle eriline teateleht kokku seatud, weel politseilist teatelehte kokku seada, et kahekordsete andmete saatmist ära hoida. Punkt 2-es on öeldud, et teatelehti täidetakse ametniku poolt, kes juurdlust toimetab. Wälispolitseis tuleb selle all mõista harilikult raiooni ülemat. Senini täideti statistika aruande lehti mitmet wiisi: ühes kohas (enamasti linnades) jaoskonna kantseleis, teises kohas täitsid raiooni ülemad. Loomulik oleks, kui uusi teatelehti täidaks raiooni ülem, kes asjakäiku lähemalt jälgib ja kellel teadete saamine kergem on ning teatelehte kohe wõib täita, kui tarwilised andmed kogutud, kuna jaoskonna kantseleis neid harilikult

„EKA” EESTIMAA KINNITUS-ARTSIA-SELTS „EKA”

JUHATUS: TALLINN, PIKK T. 6.

Kõnetr. 12-59 ja 22-14.

Tule-, transpordi-, tööliste- ja elukinnituste juure on üles wõetud

ÕNNETUSJUHUSTE KINNITAMINE:

üksikute isikute igasuguste õnnetusjuhuste kinnitamine, spordiseltsi liigete, tuletõrjajate j. n. e kollektiivkinnitamine,

autobiilide sõitjate kinnitamine,

õhusõidurii-stadel reisijate kinnitamine,

17215

reisi-õnnetusjuhuste kinnitamine.

Teateid saab igaüks, kes asjast huwitet, maksuta ja täitsa mittekohustawalt.

enne ärasaاتمست täideti ja selle juures kergesti mõne juurdلuse üle teatelehe kokkuseadmine ära unustati ehk tähelepanemata jäeti. Et eksituse ära hoida, siis tuleksid teatelehed ühes juurdلusega jaoskonda ära anda; kui aga teatelehe ärasaاتمست tähtajaks juurdلus weel lõpule ei ole wiidud, siis saadetakse teateleht ikkagi tähtajaks ära, kuna protokollile wastaw märkus tehakse, et teateleht on kokku seatud.

Teatelehed saadetakse jaoskonda iga kuu 7-aks päewaks, kus järele waadatakse, et nad õieti oleksid täidetud ja peajasjalikult, et iga sündmuse üle teateleht oleks. Jaoskonnast saadetakse lehed 10-dal kuupäewal statistika keskbüroosse, Tallinna, terwe kuu kohta, tähendab sündmuste üle, mis olnud kuu esimesest kuni selle wiimase päewani.

Teatelehed warustatakse järjekorra ja protokollilauajuhendi numbritega; järjekorra N. N. on tarwilikud kontrollseerimiseks, et mitte mõni leht saatmata ei jääks ehk tee peal kaduma ei läheks; lauajuhendi nr. on tarwilik, et näha kas iga juurdلuse kohta on teateleht kokku seatud ja et tarwilisel korral täiendawaid teateid anda.

Järjekorra numbrite tarwis wõiks pida eraldi wäikest raamatut wõi wihku, kus ühes lahtris näidatakse järjekorra nr. ja selle järele teises lahtris lauajuhendi nr. Kokkuwõttes wõiks ka ära näidata kuupäew, millal lehed ära saadetakse.

Peale selle peab protokollile, nagu juba nimetasin, ka märkus tehtama, et teateleht kokku seatud, et mitte teist korda sama asja kohta lehti kokku seada.

Punkt 4-as on ette nähtud juhtumine (mis küll wäga harwa ette tuleb), kui ühe jaoskonna raiooni ülem ehk mõni teine ametnik, kes juurdلust alustas, ei saanud mingisugusel põhjusel teatelehti täita ja saatis protokollil hoopis teise jaoskonda ehk maakonda kas tunnistaja, süüaluse ine. ülekuulamiseks ja protokollil ei jõua teatelehe ärasaاتمست tähtpäewaks tagasi, siis täidab teatelehe ametnik, kelle käes wiibib juurdلus teatelehe ärasaاتمست tähtpäewani; siinjuures selgub just, kuiwõrd tähtis on märkus protokollil, kas teateleht on kokku seatud wõi mitte.

Punkt 5-as ettenähtud kontroll jaoskonnas on wäga tähtis, et statistika keskbüroo wõiks kindel olla, et kõikide sünd-

muste üle oleksid teatelehed kokku seatud. Kõige rohkem wõib arusaamatusi tekitada punkt 6-es, mis ka juhatuskirja kokkuseadmisel pikemaid waielusi tekitas.

Siin on arwesse wõetud juhtumised, kui mõne sündmuse kohta ei saa kindlaid andmeid, kas sündmuse aja, kuriteo enese wõi mõne muu küsimuse kohta, kuid peajasjalikult on mõeldud siin sündmuse aeg ja kuritegu. Näituseks, oli kuskil tulikahju ja koha peal ei saadud kindlaks teha, kas tulikahju tekkis õnnetu juhtumise wõi kurja käe läbi; alles kuu wõi paari pärast selguwad tõelikud andmed. Ehk teine näitus: kuskil leiti surnukeha ja ei saa kindlaks teha, kas siin on tegemist enesetapmise, tapmise wõi mõne muu kuriteoga, samuti ei ole teada, millal kuritegu sündis. Sellepärast tuleb täita teateleht nii, nagu esialgu juurdلusel selgus; tulewad aga hiljem awalikuks teised asjaolud, siis tuleb saata esimesele teatelehele täienduseks uus leht selgunud andmetega.

Ka tuleb lisaleht saata juhtumisel, kui peale esialgse teatelehe ärasaاتمست juurdلused prokurööri poolt ära lõpetatakse. See on tarwilik sellepärast, et statistika keskbüroo ei opereeriks andmetega, mis iseenesest kuritegewust ei sisalda ja üles wõetud asjaolu selgusetuse ehk arusaamatusse tõttu ja sellepärast ei wõiks sarnastest sündmustest, kui kuritegedest kõnet olla. Erandiks on ainult õnnetud juhtumised, olgugi et $\frac{2}{3}$ neist prokurööri poolt ära lõpetatakse. Kuid, nagu öeldud on nad statistika andmete jaoks tähtsad ja neid arwestatakse eraldi. Teatelehed enesetapmistele üle täidetakse samasuguste nõuete järele, kui harilikud teatelehed ja saadetakse ühes ära, s. o. 10. kuupäewal, ainult eraldi w/k. juures ehk pakis.

Teatelehe punkt 7-as nõuetawaid teateid ülesleitud asjade wäärtuse kohta on esialgu kaunis raske saada ja sellepärast ei pane statistika keskbüroo nende peale suurt rõhku ja rehkendab juba sellega, et need andmed täpsed ei ole. Seda arwesse wõttes ei oleks lisalehte ülesleitud asjade wäärtuse kohta tarwis saata, kui esialgses teatelehes need andmed küllalt täpsed ei olnud. Kui lisaleht saadetakse, siis märgitakse ülewal äärel ära, esialgse teatelehe nr., aasta ja kuupäew. Et aga igakord ei ole teatelehe kokkuseadmise kuupäewa wõimalik kindlaks teha, siis wõiks tähendada kuupäewa, millal see jaoskonnast ära saadeti.

Kriminaaltelepaatiast.

Dr. jur. Schneickert, Berlinis.

Kunstunesse suigutatud meediumid on tihti oma selgelt nägemise ehk telepaatilise võimega suutnud võita seltskonna imestust. Tunnustatud tagajärgede tõttu on soov tekkinud telepaatiat ka kriminaaljälgimise teenistusse rakendada. Sel alal tehtud katsed ja tähendatud tagajärjed ei saa ilma lähema järeelproovimiseta ära otsustada. Terve selle probleemi lahendamise raskused peituvad kahes küsimuses:

1) Kas seniste katsete tagajärjed võimaldavad meediami telepaatilist võimet üles võtta modern kriminaalabinõude hulka?

2) Millise väärtusega on meediami avaldused karistusprotsesside suhtes?

Tutvuneme siin lähemalt telepaatia ja selgelnägemise mõistega. Telepaatia asjatundja Wiini politsei direksiooni juures, walitsuse nõuniku Tartaruga waadete järele on telepaatia võime, kellegi isiku poolt tahes ehk tahtmata kontsentreerunud ja emaneerunud mõtted ebaloomulikul viisil üles lugeda. Selle vastu on aga selgelnägemine piltlik, kohast ja ajast rippumata, silmale wastawa hingelise orgaani mõjul asjakäikude waatlemine. Selle järele eraldub ka selgelnägemine telepaatiast selleläbi, et selle juures ühe inimese mõtted teise peale üle kantakse, aga tolle juures mitte. Nii palju on aga kindel, et telepaatia, kui tahetakse seda tõsiselt algupära tunnustada, ei ole veel kaugeltki niivõrd selgitatud, et sellest kui kriminalistikas tarwimise wast abinõust võiks kõnelda. Selle tõttu ei ole telepaatia poolehoidjad ega nende wastased ja nende wahel kõikuwad skeptikud telepaatia väärtuse wõi väärtusetuse kohta tegeliku elu jaoks ühel meelel. Probleem on aga politsei ringkondades üles kerkinud, nii et tuleb seda lahendada ja käesolewa seisukorra kohta selgust soetada.

Tartaruga on mõne aasta eest ilmunud kirjatoos „Kriminaal-telepaatia ja -retroskoopia“ (Leipzig, 1922), selle küsimuse üle oma seisukoha awaldanud, tuues ette terve rea katseid kriminaalalalt. Iga elukutselist politsei ametnikku peaks see huwitama, missugusele otsusele see asjatundja on jõudnud: „Sarnaste meediumide awalikul tarwitamisel kriminaalteenistuses ei wõi praegusel ajal mõtet olla mitmesugustel põhjustel, siiski seiswat teaduse huwides just selle allika usalduswäärilise statistika kogumine, milleks tuleks kriminaalretroskoopilisi täpseid katseid ette wõtta.“

Sellepärast peab Tartaruga kriminaaltelepaatilise distsipliini loomist õigustatuks; nende algused on iga kriminalistile juba ammu teada, kui näiteks waatlusi ja lõpujäreldusi meele tuletada, missugused kriminalist süüd salgawa kuritegija

ülekuulamisel harilikult teeb, kui tema südilt salgawa kuritegija näoliigutusi ja terwet tema olekut terawalt silmas peab, et sellest wäärtuslist järeldust teha.

Nõnda olewat Tartaruga arwamise järele waatlemistelepaatia ikka tähtsaks teguriks olnud kriminaalteenistuse alal, kuid aja ülesanne on sellekohaseid kogemusi koguda, neid eraldada ja loogilisse süsteemi koondada ja sellest iseäralist kriminaalteaduse haru — kriminaaltelepaatiat — luua.

Selle peale kirjeldab Tartaruga mõne aasta eest Wiinis asutatud „Kriminaaltelepaatiliste uurimiste instituudi“ korda ja eesmärke. Katsetega, mis kriminaalpraktikas ettetulnud juhtumistel ühe meediumiga selles instituudis ette wõeti, on aga siiski eelpooltähendatud piiriteldud otsusele jõutud telepaatia tarwitamise üle kriminalistikas; sest ühelgi juhtumisel ei wõidud kindlaks teha, et tundmata kuritegija awalikukstegemine just telepaatilisel teel on sündinud, ehk küll tihti ülesandja ehk kahjukannataja juuresolekul tehtud hüpnootiseeritud meediami awaldused on kohale ilmunud politsei- ja kohtuametnikkude üldist imestust äratanud.

Berliini psükoloogia seltsi esimees dr. Aibert Moll, kes juba kauemat aega praegusel ajal nii palju waeluse all olewa telepaatia probleemi lahendamisega tegemist on teinud, on omas raamatus „Ettekuulutused ja selgelnägemine“ („Prophezeien und Hellsehen“, Stuttgart 1922) sarnaste telepaatiliste katsete üle kriminaalalalt wäga skeptiliselt oma arwamist wäljendanud. Kõige pealt käsitab ta selles raamatus telepaatilise meediami katsete eeltingimusi, kui neid üldse teadusliselt saab tunnustada. Et meediumid suuremalt jaolt pettustele ehk silmamoondamise kunstile kalduwad, siis tuleb silmas pidada äärmist ettewaatust. Kriminalistile oleks tähelpanuwäärt järgmine Moll'i seletus:

„Wiimasel ajal leiame tihti ajakirjanduses teateid telepaatide ehk selgelnägijate kaasabi kohta kuritegijate jälgimisel ehk jälle warastatud asjade ülesleidmisel . . . Juhtumistel, kus asja silmas peeti ja mille üle ajakirjanduses peaaesjalikult jutt oli, ei ole jälgegi okkultismist ehk mõnest imest . . . Politsei ja ka teised asutused on hästi talitanud, kui sarnastest pettuse peal põhjenuwatest abinõudest teenistuse alal eemale on hoiatud; wastasel korral wõiks juhtuda, et neid waleteele juhitaakse ja seega õigest teest mööda kalduwad ja süütud isegi mitmesugustesse raskustesse ja wangistusse satuwad. Sellepärast teeb kriminaal-politsei, kelle teeneid tihti küllal-

daselt ei hinnata, hästi, kui tema just kriminaal-
sest küljest väljaarenewate teadusliste metoodi-
de edendamiseks kaasa aitab, kui kuritegijaid ta-
hetakse kindlaks teha ehk jälle warastatud asju
üles leida."

Mina ühinen Moll'i waadetega, kes oma umb-
usklikkuse tõttu neis asjus tsunftiliste okkultis-
tide poolt walju arwustuse alla wõetud, ainult
niiwõrd, kuiwõrd juttu wõib olla meediumi osa-
wõtust kriminaaljuhtumise lahendamisel, tahak-
sin aga siinjuures tähendada, et eelpool etteto-
odud Wiini usaldusmehe tõsiselt mõeldud ette-
panekud ülearused ei ole. Ennem kui mõnda uut
weel wähe, proowitud abinõud käsile wõetakse,
peawad selleks tarwilised kogemused ja usal-
dustärataw katsete statistik käepärast olema.
Kriminaaltelepaatilistest katsetest, millistel aga
igasugune awalikkuse ilme peab puuduma, wõib
kriminalist küll osa wõtta; aga meediumi ja tele-
paadi juhtija walikus ja nende eelkatsetes peab
tema küllalt ettewaatlik olema. Meediumi seletu-
sed ei wõi karistusprotsessides tõendustena mõõ-
duandwad olla, kuid sõbraliku nõuandena wõib
politsei seda hinnata. Kahekümne aasta eest
uurisin waikse tähepanuga awalikult, kui mõtete
üleslugejana, ülesastujat, kes oma trikkide poo-
lest oli kuulsaks saanud, ja mina tegin wist küll

esimesena kriminaalliteratuuris mõned märkused
sel puhul.

Leidub palju müstiliste kalduwustega inimesi,
kes hea meelega telepaatilisi uurimisi ja nende
katseid kuulawad ja seega ka meediumisid ja
nende teeneid imetlewad. Kus aga meediumi tõ-
sine äratundmine lõpeb ja kus trikid algawad,
seda wõiwad ainult wähesed öelda, ja paljuid ei
huwita see sugugi. Kriminaal-asjaolude jälgimine
on selleks aga liig tõsine, et ääretu meediumi
teeneid kui ilmutusi ehk kuulmata imenähtusi
tohiks hinnata. Wõime aga rõõmsad olla, et lei-
dub weel tõsiseid skeptikuid, kes asjast kinni
haarawad ja nende uudiste samm-sammulistele
uurimistele teaduslikkuse nimel wahele astuwad,
kes ainult seda tunnistawad, mis wõimalik tões-
tada, enne kui nad seni tundmatu loodusnähtuste
seaduspäralisuse selgitamisele wõiwad asuda.
Ükski politsei ega prokuröör ei tohi liiga suure
usalduse tõttu lubada tarwitusele wõtta abinõu-
sid, mis weel küllaldaselt pole ära proowitud ja
awalikkuse arwustust wälja ei kannata. Kuj ne-
mad aga ise katseid tahawad teha, siis sündigu
see telepaatias wilunud ametnikkude ja asjatund-
jate juhatusel, ja nad peawad igal juhtumisel
selle eest hoiduma, et tõelistest ehk arwatawa-
test tagajärgedest ei kuulutataks terwele ilmale.

Õigusteadusest.

Tsiwiil-kohtupidamine.

Wann. adw. K. Mikfeldt.

2) Kolmanda isiku kaasumine
asjasse (привлеч. третьяго лица къдѣлу,
litis denuntiatio) on lubatud neil samas-
tel alustel, millistel on lubatud asjasse
astuda, kui nõudja ehk kostja kasulikuks
arwawad, et protsessist kolmas isik osa
wõtaks.

Kostja, kes kaasuda tahab, peab selle-
kohase palwe kohtusse sisse andma sellel
tähtajal, mis temale kohtusse ilmutamiseks
määratud. Tahab aga nõudja, kostja
wastuwaieluste tõttu, kolmandat isikut
kaasuda, siis peab tema seda tegema
juba esimesel kohtuistungul, kõige wähe-
malt suusõnaliselt, järgmisel päewal kir-
jalikku palwet sisseandes (ühes ärakir-
jadega wastasele poolele ja kolmandale
isikule).

Palwe kättesaamisel määrab kohus
kolmandale isikule tähtaja, millal tema
ilmuma peab.

Iseenesest mõista, ei wõi seda isikut
sundida kohtusse ilmutamiseks, kui tema
seda ei taha. Sellepärast, kui isik mää-
ratud tähtajal ei ilmu, jätkab kohus asja-
harutamist, sellel poolel aga, kes kaasu-
mist palus, on õigus paluda, et tema ta-
gatasunõud kolmanda isiku vastu saaks
kindlustatud.

Wõtab aga kolmas isik protsessist osa,
siis loetakse teda asjaosaliseks ning tem-
al on kõik protsessuaalsed õigused,
mis tal tarwis wõiwad minna oma hu-
wide ning selle poole huwide kaitsmiseks,
kes teda on kaasunud. Kohtuotsus nõud-
mise kohta on kohustataw ka kolmandale
isikule kõiges selles, mis puutub poolesse,
kes teda kaasunud, ning Wene Senati
praktilka (Sen. sel. 1890. a. nr. 28) lubab
iseegi otsust teha otselõhe kolmanda isiku
vastu (§ 653—661).

Meie seadus näeb weel eraldi ette asja-

Ilmunud trükist:

Wann. adw. K. MIKFELDT'i

Ilmunud trükist:

«TSIWIIIL-ÕIGUS»

on saadaval „Eesti Politseilehe“ talituses, Toompea lossis.

Soowi peale saadetakse ka postiga.

Hind 175 marka.

omaniku kaasumist waldaja poolt, kelle vastu asjaline nõude sisse antud — n. n. „nominatio auctoris“, et selle läbi protsessist lahti saada. Niisugusel juhtumisel astub omanik asjasse kostja asemele, isegi ilma nõudja nõusolekuta. Ei ilmu aga omanik kohtu poolt määratud tähtajal wõi eitab tema kostja awaldust, siis wõib wiimane nõudja nõuangu rahuldada ja on igasugusest wastutusest omaniku ees waba (§ 1836—1839, Balti eras. § 899, 3783).

Poolte esitajad.

Wolinikud. Pooled wõiwad oma asju kas ise ajada wõi teiste isikute — oma wolinikkude — kaudu. Wolinikule wõib käsundada üksikuid teatawaid toimusite teha, n. n. eri wolituse põhjal (по специальному уполномочию) üldse kõiki wolitaja asju juhatada, n. n. uniwersaal- ehk koguwolituse põhjal (универсальное уполномочие) ehk teatawat liiki asju ajada, näit. kohtuasju n. n. üld wolituse põhjal (генер. уполномоч.) Selle juures aga määrab seadus kindlaks, missuguste toimusite peale wolinik otsekohe peab wolitatud olema, sest et wastasel juhtumisel wolinikul nende toimimiseks õigust ei ole. Nimelt nõuab seadus otsekohest wolitust selleks, et appellatsioonide kaebtust sisse anda, seaduslikku jõusse astunud otsuse äramuutmist paluda (kassatsioonide kaebt.), asja soobingu teel (миротъ) lõpetada, wõltswaidlust tõsta wõi sarnase waidluse peale wastust anda, wahemehi wahekohtuks walida (для Третейскаго разбир.), wolitust teisele edasi anda (§250, 1813), abielu asju ajada (§ 1345¹ ja ²), kulusio nõuda kohtunikudelt wõi prokuröörilt, kui nende ebaõige tegewuse tõttu kahju tekkinud (§ 1332). Kuid, üldse, ei wõi teist wolitada wande andmiseks ja abielulahutamise asjus kokkuleppimiseks.

Wõõraid asju kohtutes ajada on õigus ainult wannutatud adwokaatidel ja eraadwokaatidel. Kuid asjaosalistel on lubatud ka teisi isikuid wolitada, nimelt oma wanemaid, abikaasat, lapsi ja isikuid, kellel nendega ühine protsess wõi kes wolituse põhjal nende warandust ehk asju walitsewad. Peale selle on rahu kohtutes ka teistel isikutel õigus wälja astuda, kuid mitte rohkem, kui kolmes asjas ühe aasta jooksul ühe ja sellesama rahukogu ringkonnas (Kohtuasut. s. § 389 ja 406¹⁸). Kuid wäljaastumiseks on ühest wolitusest weel wähe: wolinik peab weel seaduse nõuetele wastama, muidu kõrwaldab teda kohus. Nimelt ei wõi kohtus wolinikuna wälja astuda:

1. kes lugeda ja kirjutada ei oska (rahukohtunikud juures wõiwad);
2. alaealised;
3. kloostrielulised, wälja arwatud need asjad, kus nemad oma kloostrite eest ehk ülemuse käsul wälja astuwad;
4. preestrid, wälja arwatud need asjad, kus nemad wälja astuwad waimuliku ametkonna eest ehk oma naise ja laste eest, niisamuti ka kaswandikkude eest, kes nende hoole all on;
5. kes maksujõuetuks on tunnistatud, kuni nende maksujõuetuse iseloomu wäljaselgitamiseni;
6. kooliõpilased, kaswandikud, üliõpilased ja wabakuulajad, wälja arwatud need asjad, kus nemad oma wanemate, wendade wõi õdede asemel wälja astuwad; kuid silmas pidades Kohtuasut. s. § 389 peab otsusele tulema, et wendade wõi õdede eest wõiwad nemad siis wälja astuda, kui neil ühine protsess wõi kui nemad nende asju walitsewad;
7. kes eestkoste all seisawad;

8. kohtuasutuste liikmed ja prokuratuuri esitajad, välja arvatud need asjad, kus nemad oma laste, waneimate, õdede või naise eest välja astuwad ja kui need asjad mitte selles kohtus ei otsustata, kus nemad ametis või mis neile allub;
9. kes kirikust waimulikku kohtu poolt välja heidetud;
10. kes kõik õigused või kõik iseäralised õigused ja eesõigused on kaotanud;
11. isikud, kes kohtu alla antud kuritegude eest, mille eest kõikide õiguste või iseäraliste õiguste ja eesõiguste kaotamine ähwardab, kui nemad kohtu poolt õieks ei ole mõistetud;
12. kes kohtu otsuse põhjal ametist välja heidetud ehk waimulikust ametikonnast pahede pärast, või kogukondade ja aadeli kogudest;
13. kõik, kellele kohtu otsuse põhjal on keelatud wolinikuna välja astuda (§ 45 ja 246).

Wolituse worm. — Rahukohtuniku juures võib kõiki wolitada, kas kirjalikult ehk suusõnaliselt. Wiimasel juhtumisel kannab kohtunik wolitaja awaldust protokolli ning wiimane kirjutab alla. Üldkohtutes aga võib suusõnaliselt wolitada ainult wannutatud adwokaati.

Mis puutub kirjalikusse wolitusse, siis peab rahukohtu asjades wolitaja allkiri kinnitatud olema rahukohtuniku, notariuse, politsei või kohaliku wallawalitsuse poolt. Üldkohtutes aga peab wolinikul kirjalik wolikiri olema, mis notariuse juures awaldatud ja tema poolt tõestatud. Ainult wannutatud adwokaadile väljaantawa wolikirja jaoks on küllalt, kui wolitaja allkiri wallawalitsuse ehk politsei poolt tõestatud. Wolituse maksust katsub kohus läbi ise oma algatusel, kuid wastasel poolel on ka õigus wolituse puuduste peale tähendada.

Wahekord wolitaja ja woliniku wahel. Wolinik toimib oma wolitaja asemel, nii et kohtul ja wastasel poolel on tegemist ainult temaga. Kõik tema toimingud saawad tehtud wolitaja nimel ja on wiimasele kohustatawad, kui nemad wolituse piiridest välja ei lähe. Oma waewa eest on wolinikul õigus tasu peale, mille suurus kokkuleppe teel või wastawa taksi järele määratakse.

Wannutatud adwokaatide taks, mis „R. T.“ nr. 157/158 — 1922. a. välja kuulutatud, on järgmine:

Wannutatud adwokaat saab asjaajamise eest kahes kohtuastmes tasu nõudehinna kohaselt:

1. kuni 10.000 margani . . .	1.000 m.
2. 10.000 — 100.000 margani	10%
3. 100.000—250.000 margani, esimese 100.000 m. pealt .	10.000 m ja järeljäänud summa pealt 8%
4. 250.000 — 1.250.000 m., esimese 250.000 m. pealt .	22.000 m ja järeljäänud summa pealt 4%
5. 1.250.000 — 2.500.000 m., esimese 1.250.000 m. pealt	62.000 m ja järeljäänud summa pealt 2%
6. 2.500.000 — 3.750.000 m., esimese 2.500.000 m. pealt	87.000 m ja järeljäänud summa pealt 1%
7. üle 3.750.000 m. pealt — esimese 3.750.000 m. pealt	99.500 m. ja järeljäänud summa pealt ½%

Märkus. Tsiwiil-kohtupidamise seaduse § 274 ettenähtud juhtumisel arwatakse tasu kohtu poolt kindlaksmääratud nõudehinna järele.

Asjus, mis ei ole hinnatawad, samuti ka tasu nõudmisasjus, kus kohtu otsuste järele ainult õigus tasu nõuda antakse, tasu suurus aga määramata jäetakse (Ts. kp. s. §§ 896, 1317, 1330 ja 1335) arwatakse tasu adwokaadile asjaajamise eest kahes kohtuastmes, arwesse wõttes asja tähtsust poolte kohta, nende jõukust ja aega ning tööd, mis adwokaadil asjaajamiseks waja on kulutada: 1.000 m. kuni 15.000 margani.

Hoiukohtukorras aetawate asjade pealt arwatakse adwokaadi tasu waranduse wäärtuse ja asja keerulsuse järele kuni 30.000 margani.

Lõpeb wolitus käsundi täitmisega, wolitaja ehk woliniku surmaga jne. (waata K. Mikfeld, „Tsiwiil-õigus“, lhk. 65).

Seaduslik esitus. — Peale wolinikke woiwad kohtus välja astuda huwitatud isikute seaduslikud esitajad, mida seadus alaealiste, nõdrameelsete, pillajate ja sarnaste isikute kohta ette näeb. Need esitajad toimiwad wastawate dokumentide põhjal, näit. esitawad eestkostjad oma hoolealusi waestelaste kohtu tunnistuste põhjal jne.

Politseide koondamise küsimuse ümber.

Teatawasti otsustas Riigikogu eelarwe komisjon välis-, kriminaal- kui ka kaitsepolitseid ühe peawalitsuse alla koondada allumisel siseministeeriumile. Hiljemalt ühines selle otsusega ka Wabariigi Walitsus. Eesti Wabariigi politseide korralduse seadusega, 1920. a. wiidi kogu politsei omawalitsuste wõimupiirkonnast riigi alla üle, mida toleaeagsed olud nõudsid. Sellest ajast peale on kõik kolm politseid oma iseäralist arenemise rada sammuksid ning selle tõttu ka oma ülesannetele wastawalt erinenud. Et see küsimus meie politsei arenemise loos suure tähtsusega, millega ühtlasi lähemalt seotud riigi sisemine rahu ning kodanikkude julgeolek, siis on ka awalik ajakirjandus selle küsimuse peale tähelepanu pööranud. Kõige pealt ilmus s. a. „Postimehes“ nr. 11 juhtkiri, kus seda sammu „hädahohtlikuks uuenduskatseks“ peetakse. Juhtkirjas toonitatakse peajasjalikult, et uue korralduse juures side prokuratuuri ning kriminaal-politsei wahel lödweneks, mis kuritegewuse jälgimisel soowitaw pole, ning ka riigi majanduslisest seisukohast suurt kokkuhoidmist ei sisaldaks. Mõni päew hiljem ilmus „Päewalehes“ nr. nr. 14, 15 pikem kirjeldus „kriminalisti“ sulest, kus autor kriminaal- ning välispolitseide ühendamise küsimuses eitawale seisukohale asub. Oma wäiteid põhjendab autor sellega, et praegu makswa korra juures kriminaal-politsei on suutnud kõigiti teguwõimsaks asutuseks kujuneda ning oma erialal tarwisminewate teadmistele wastawalt edusamme teha. Loob kõige selle juures pildi kriminaal-politsei ülesannetest kuritegewuse wastu wõitlemise alal. Tulewane edukas ning otstarbekohane tegewus oleks kindlustatud juba kord wõetud teerada sammudes.

Sellele kirjutusele „kriminalisti“ poolt järgnes mõni päew hiljem „Päewalehes“ nr. 23 „välispolitseiniku“ poolt, kes politseide ühendamise mõtet kõigiti toetab.

Kõige pealt püüab autor näidata, et ühendamise puhul sugugi juttu olla ei wõi kriminaal-

politsei likwideerimisest, waid ainult peawalitsuste ning politsei ülemate asjaajamise kokkuliitumisest, mis peajasjalikult kulude kokkuhoidmise suhtes ette wõetakse. Aktiiv ametnikud jääksid suuremalt osalt alles — nad alluksid ainult ühele ülemale, nimelt välispolitsei ülemale. Krim.-pol. siseministeeriumi alla wiimisest mingit pahet ei leia, sest juurduse toimetamisel alluwad mõlemad politseid prokuratuurile. Arwab, et töowiljakus kuidagi kannatama ei saa.

Samale seisukohale asub ka „Waba Maas“ nr. 22 „Rkl.“. Rõhutab peajasjalikult kokkuhoidmise põhimõtet, mis politseide ühendamise läbi teostataw. Kuigi kriminaal-politsei tarwilisel kõrgusel seisab, olewat praegu kohtu-uurijate instituudi kaotamisest weel wara kõnelda. — Peamotiiv, — üle 2000 meheline, kolme peawalitsusega politsei ülalpidamine käib Eestile praegu üle jõu, see olewat luksus ja luua olukorda, kus Eesti politseisse ära uppuma kipub.“

Wahepeal selgines selle küsimuse kohta ka riigikohtu seisukoht, kus riigik. esimees K. Parts ajakirjanikke selle küsimusega tutvustas. See seisukoht on ühtlasi ka terwe kohtuministeeriumi seisukoht ja eitaw ühendamise suhtes. („W. M.“ nr. 20). Riigikohtu esimees lükab esiti ümber need wäited, mis praeguse olukorra arwustamiseks ette toodud (kontakti puudus jne.) ja tähendab, et see lihtsalt korralduse süü olewat. Tõendab, et kriminaal-politsei iseseisew arenemine oli tingitud püüdest luua erapooletut, eriteadmistega warustatud apoliitilist politseid. See ülesanne olewat heade tagajärgedega teostatud. Kriminaal-politsei on tiheda sidemetega kohtuga seotud ning see tarwidus, mis on ajanud kohtumõismist administratsiooni-wõimupiiridest eralduma, ning eitawat seisukohta politsei kohtute kohta wõtma olewat küllaldaseks põhjenduseks kriminaal-politsei kohtuministeeriumiga ühendamiseks. Ühtlasi asub riigikohus ka kaitsepolitsei ühendamise küsimuses, milles palju tehnilisi raskusi ees seista.

„Eesti Politseilehe“ üksikute numbrite hind on uuel aastal **20 marka**, lehe suuruse (kahekordsete numbrite) peale vaatamata.

„Eesti Politseilehe“ talitus.

Lõpuks on „Eesti“ nr. 5 „Politsei koondamise ja ümberkujuandamise“ artikkel avaldatud, milles umbes neidsamu mõtteid käsitatakse, mis „W. Maas“ nr. 20 „Rkl.“ poolt. Toonitatakse, et koondamise küsimus käib peaasjalikult politseide administratsiooni ja majanduse ühtlustamise kohta ning ei olewat sedawõrd olulise tähtsusega, nagu wastand pool tähendada püüab. Ülesannete teostamine ei peaks kannatama, kuna kokkuhoidmise

põhimõte, mis eriti praegu üks tähtsamatest riigi elus osalist teostust leiaks.

Et sellele küsimusele awalikus ajakirjanduses haruldaselt palju tähelepanu kingitud, oleks wäga soowitaw kui politsei ala juhtiwad jõud ka „E. Politseilehe“ weergudel selle küsimuse kohta omalt poolt sõna wõtaksid, eriti ühendamisega seotud tegelikkude näpunäidete suhtes.

Ametlik osa.

Administratiiv asjade peawalitsuse ringkiri 4. II. 24 a., nr. 64 — kõigile maakonnawalitsustele.

Siseministeeriumi poolt on Lääne, Pärnu, Harju, Järwa, Wiru, Tartu ja Wõru maakondades rewideeritud osa töötawaid hobuse postijaamasid. Rewideerimisel on selgunud, et suurem osa postijaamadest siia ajani ei ole täitnud siseministeeriumi poolt maksuma pandud postijaamade määrusi („R. T.“ nr. 129/130 — 1922 a.).

Peaasjalikult ei ole jaamade poolt sisse seatud määrustes ettenähtud raamatud. Nii, näiteks, puuduwad Tartu maakonna jaamadel kõik raamatud, Lääne maakonnas osalt kõik, osalt jälle kaebtuse raamatud. Järwa maakonnas ei ole ühelgi jaamal kaebtuse raamatut. Samuti puudub osal Wiru maakonna jaamadest kaebtuse raamatud, kuna kwiitungiraamatud küll olemas, kuid ei ole määrustes ettenähtud wormi järele walmistatud. Harju maakonna jaamadel ei ole kwiitungiraamatuid. Mõnes kohas on küll raamatud olemas, kuid neid ei peeta, nagu see muuseas Pärnu maakonnas selgus. Ainult Wõru maakonna postijaamade poolt on kõik määrustes ettenähtud nõuded täidetud. Sõitude sissekirjutamise raamatute puudumise tõttu ei ole reisijatel wõimalik kindlaks teha, kas jaamapidajal on sõiduks hobuseid anda, wõi keeldub tema lihtsalt neid andmast. Jaamades, kus ei ole kwiitungiraamatuid, kirjutatakse kwiitungid reisijatele ainult nende nõudmiste peale lihtsale paberitükikesele, tähele panemata jättes maksuma pandud kwiitungi wormi. Peale raamatute ei ole weel suuremas jaos rewideeritud postijaamade ruumides üles seatud maakonnawalitsuste poolt kinnitatud jaamade ümbruskondade tähtsamate kohtade, alewite, külade jne. nimekirju, milles tähendatud oleks kohtade kaugus kilomeetrites jaamast, mille tõttu juhtumisi ette tuleb, kus jaamapidajad ühe ja sama ärasõidetud maa eest mitmesugust tasu wõtawad. Samuti ei ole maakondade postijaamade ruumides üles seatud kinnitatud sõidu- ja postitakse. Peale selle tuleb jaamades weel ette mõnesuguseid vähemaid puudusi.

Ettetoodut arwesse wõttes, palub peawalitsus

kiiret korraldust, et seal, kus neid puudusi senini kõrwaldatud ei ole:

1) Postijaamades siseministeeriumi poolt maksuma pandud postijaamade määruste §§ 2, 11 ja 14 ettenähtud maakonnawalitsuse poolt kinnitatud raamatud sisse seataks ja jaamapidajatel nõutaks neid korralikult pidada;

2) sama määruste § 12 ettenähtud maakonnawalitsuse poolt kinnitatud nimekirjad, samuti ka sõidu- ja postitaksid jaama ruumides üles seataks;

3) reisijate jaoks tarwilised ruumid eraldataks ning need puhtad ja korralikud hoitaks;

4) jaamapidajad reisijatele nõudmiste peale kaebtuse raamatu annaksid;

5) jaamapidajad reisijate wastu wiisakad ja wastutulelikud oleksid ja neile sõitude tarwis ilma põhjuseta hobuseid ei keelduks andmast;

6) jaamapidajad sõidu tarwis määratud hobused sarnases seisukorras peaksid, et nendega määruses ettenähtud kiirusega sõita wõib.

Kui jaamapidajad, waatamata nõudmiste peale, keelduwad korralikult postijaamade määrusi täitmast, tuleb jaamapidajale rendileping üles öelda. Maakonnawalitsuse poolt tehtud korraldustest palub peawalitsus temale teatada.

Kuna siseministeeriumil kawatsus on lähemal ajal maakonnawalitsuste esitajatega hobuse postijaamade asjus ühist nõupidamist korraldada, palub peawalitsus postijaamade korraldamisel selgunud puuduste ning soowitawate paranduste suhtes materjaale koguda. Soowitaw oleks kui selles mõttes kogutud materjaal ennem juba siseministeeriumile saaks saadetud tutwunemiseks.

JUHATUSKIRI

politseilise statistika teatelehe täitmise kohta.

1.

Politseiline teateleht seatakse kokku iga sündmuse üle, mille kohta politsei juurdlust toimetanud, wälja arwatud enesetapmised, mille kohta eraldi lehed tulewad täita.

Märkus: Teatelehed tulewad kokku seada ka õnnetujuhtumiste üle.

2.

Teateleht täidetakse ametniku poolt, kes juurdlust toimetab ja antakse jaoskonda ära võimalikult kohe, igatahes mitte hiljem, kui järgneva kuu 7. päevaks. Jaoskonnas kokkukogutud teatelehed saadetakse Riigi Statistika Keskbüroole iga kuu 10. päevaks eelmise kuu eest.

3.

Teatelehele märgitakse küsimuse all: „Jooksew nr.“ — lehe järjekorra nr. aasta algusest peale ja joone alla protokollil lauajuhendi nr., kuna protokollil esimesele leheküljele tehakse märkus: „Politseiline teateleht kokku seatud“ (kuupäew ja aasta).

4.

Juhtumisel kui asutus, kellele juurdlemine alub, ei ole teatelehte saanud täita, teeb seda asutus ehk ametnik, kelle käes wiibib juurdlus teatelehe ärasaatmise tähtpäewani.

5.

Enne ärasaatmist kontroleeritakse jaoskonnas lauajuhendi järele, kas kõikide eelmisel kuul alustatud juurdluste kohta on teateleht kokku seatud ja jaoskonda ära antud.

6.

Kui peale teatelehe ärasaatmist selguwad uued asjaolud, (peaasjalikult punkt 1 ja 4 kohta), millede kohta teatelehes andmed puudusid või õiged polnud, siis saadetakse lisaks endisele uus teateleht selgunud andmetega; teatelehe ülemisele äärele märgitakse „Lisaks teatelehele“ (kuupäew, aasta ja nr.)“

Märkus: Lisaleht tuleb saata ka nende sündmuste üle, millede kohta juurdlusted prokurööri poolt ära lõpetatud, välja arvatud õnnetujuhtumised.

7.

Käesolewa juhatuskirja p. 1, 2, 3 ja 5 tähendatud korras tulewad täita ka teatelehed enesetapjate kohta ja eraldi Statistika Keskbüroole saata.

Riigikohtu otsused.

I.

Kas adopteeritud lapsed on perekonna abiraha seaduse järele toetusraha osalisteks arwatud?

Wastus eitaw.

Riigikogu poolt 19. XII 1922 a. wastuwõetud perekonna abiraha seaduse („R. T.“ nr. 1/2 — 1923 a., sead. nr. 6), järele on riigiametnikud, teenijad ja rahwäelased, kui nad kuus vähem kui 12.000 marka palka saawad, õigustatud endi ülendamisel olewate lihaste laste pealt toetusraha saama (§§ 1 ja 2). Endine perekonna abiraha seadus („R. T.“ nr. 82 — 1922 a., sead. nr. 47), mis ülaltähendatud seaduse ilmumisega oma maks-

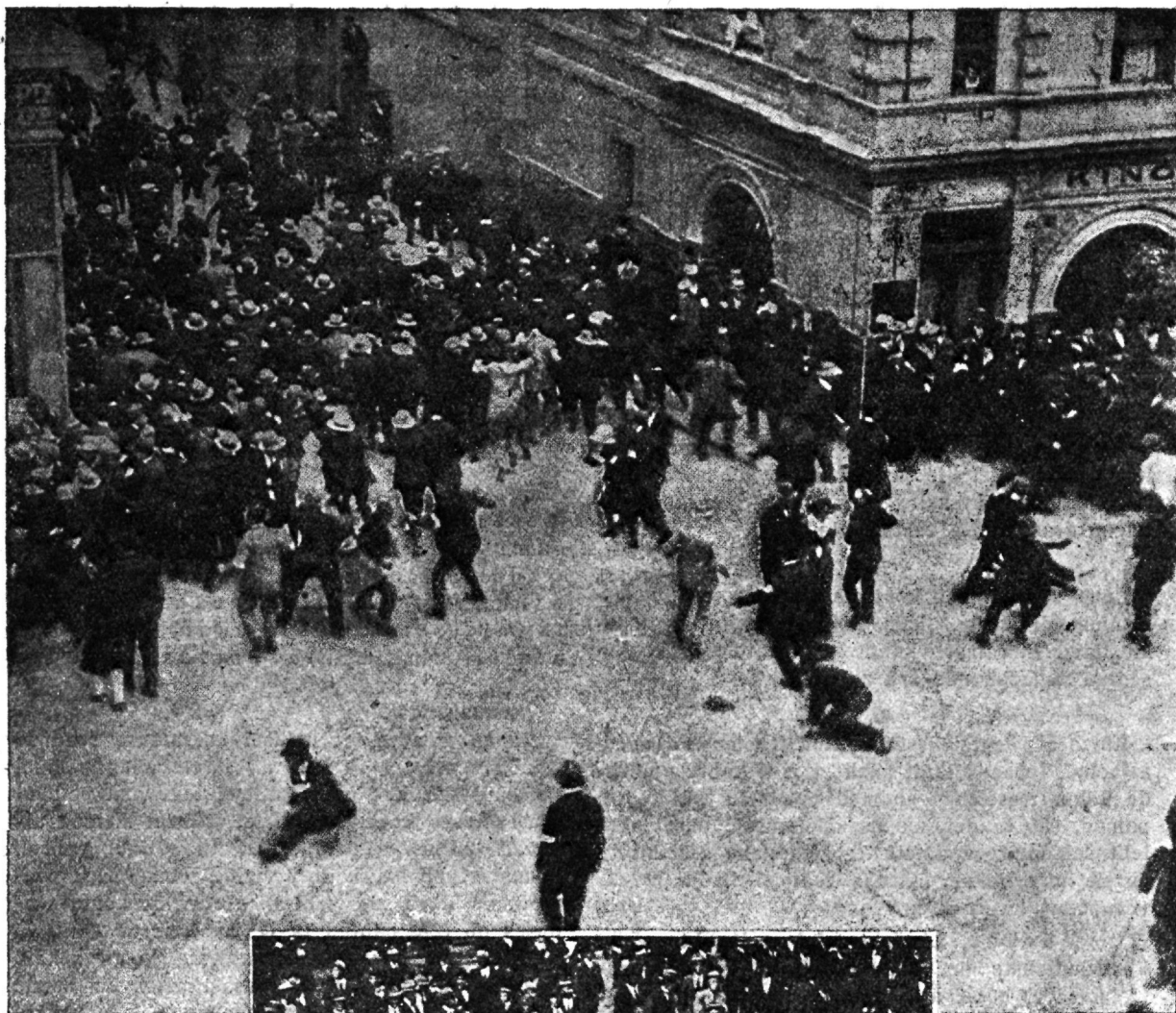
wuse kaotas, lubas perekonna toetusraha maksta mitte ainult lihastele lastele (§ 2 p. 2), waid ka adopteeritud lastele, laste-lastele jne. (§ 2 p. 3). eriti seda seaduses ära tähendades (selle juures wahet tehakse lihaste ja adopteeritud laste wahel). Kui nüüd praegu makswas perekonna abiraha seaduses räägitakse ainult lihaste laste jaoks toetusraha andmisest ja selle saamise õigusest, siis tuleb sellest järeldada, et seaduse andja on adopteeritud laste suhtes endist perekonna abiraha seadust teadlikult muutnud ja pole neid perekonna toetusraha wäärilisteks mitte arwanud, mispärast ei ole ka võimalik B. E. S. § 187 peale kui üldise seaduse peale tueda, sest perekonna abiraha seadus, kui eriseadus, kitsendab üldise seaduse norme.

II.

Kas maakonna-politsei ülem võib iseseiswalt maakonnawalitsuse ees samme astuda, et wiimane wangide wedamise oma peale wõtaks, ja kui wiimane tema ettepaneku suhtes eitawale seisukohale asub, siis selle peale Adm. kohtu korras kaebust tõsta.

Wastus eitaw.

Silmas pidades, et politsei korralduse seaduse („R. T.“ nr. 4/5 — 1920 a.) järele allub politsei siseministrile, kes juhib politsei tegewust politsei peawalitsuse kaudu (§ 29), et politsei ülemad alluwad politsei peawalitsusele (§ 30), et politsei kohustuste hulka käib wangide wedamisest osawõtmine, nagu see wahi all peetawate kohta seaduses on ette nähtud (§ 17 p. 5), ja et Adm. K. K. § 3. põhjal on õigus kaewata kõigil isikuil, seltsidel, ühisustel ja walitsusasutustel, kui nende õiguslised või waranduslised huwid administratiivseis asjus seaduswastaselt on puudutatud, tuleb järeldada, et maakonna-politsei ülem peaks, kui ta leiab, et mõnesugustel tehnilistel või muil põhjustel, nagu wangiwahtide ja hobuste puudusel või küüdi saamise raskustel, on wangide edasisaatmist wõimata täita, selles asjas pöörama sellekohase ettekandega oma otsekohese ülemuse poole, aga mitte iseseiswalt samme astuma kohalise maakonnawalitsuse ees, et wiimane wangide wedamise oma peale wõtaks, sest säärast ettepanekute õigust ei ole politsei ülematele kui täidesaatwa ametasutuse eesotsas seiswatele isikutele seaduses mitte antud, waid niisugune tegewus kuulub selle kompetentsi, kes juhib ja korraldab üldist politsei tegewust. Samuti ei ole politsei ülemal säärasel juhtumisel Adm. K. K. § 3 põhjal õigust kaebust tõsta, sest § 3 tähendatud sõna „isiku“ all ei saa mõista politsei ülemat, kui ametasutuse esitajat, kuna teatawa politsei ülema isiklikud huwid siin ei wõi puudutatud olla.

Melbourne's (Austraalias) streikis politsei. Kiirelt korraldatud abipolitseil tuli, nagu pilt näitab, väga energiliselt kaabakate vastu välja astuda, kes arvasid paraja juhuse väljaastumiseks olevat.

Allpool: Inglise sõjalaewa „Adalaide“ madrused kaabakate vastu võitlemiseks appi kutsunud. Madrused tungisid kaabakatele poksi-des kallale, mil puhul täielised poksi võitlused tekkisid, kus juures madrused võitjaks jäid.

Kui politsei streigib. Briti madrused kui abipolitseinikud.

Politseistreik Austraalias. *)

Melbourne's (Austraalias) puhkes hiljuti politseiametnike streik lahti, mille põhjuseks uued maksmapandud korraldused politsei alal, missuguseid, vaatamata protestide peale, ei muudetud.

Igasugused kaabakad, kuritegijad ja juhtumisteotsijad tarwitasid seda juhust, et täies ulatuses tegutsema hakata. Tekkisid masselised rööwini-

sed, korratused, liikumise seisak jne. Kiiresti korraldatud abipolitsei abil, mis kaitsepolitseist, sõjawäest (Inglise madrustest) ja seks mobiliseeritud kodanikest koos seisis, läks korda rööwimisi ning korratusi likwideerida. Sel puhul sai üle 200 inimese haawatud. Streikijad politseinkud langewad sealsete seadusliste korralduste põhjal karistuse alla.

*) Waata pilti eelmisel leheküljel.

— n —

Mitmesugust.

Ühe kommunisti elukäik.

Jaauarikuu lõpul, suri Prantsusmaal Abel Peyrouton, üks Pariisi 1871 a. kommunistilise mässu juhtidest.

Peale 1871 a. sõja lõppu mõisteti Peyrouton wiieks aastaks sunnitööle. Peale karistuse ärakandmist loobus Peyrouton edaspidisest kommunistilisest tegevusest, ennast täielikult ajakirjandusele pühendades. Kui ajakirjanik wõttis tema toimetuse liikmena ja peatoimetajana mitme kodanlise, isegi parempoolsete lehtede väljaandmisest osa ja töötas muuseas kauemat aega katoliiklaste häälekandja „Echo de Paris“ juures.

Peaministri Jules Ferry ajal sai Peyrouton kõrgemaks riigiametnikuks ja teda määrati finansdirektoriks Prantsuse asumaasse — Martinique saarele. Kui tulepurtskawa mäe Mont Pelé tegevuse läbi pea kõik elu saarel häwitatud sai, päästis endine kommunist oma elu hädaohuga Prantsuse panga warandused waremete alt. Sellest ajast saadik elas Peyrouton Nizza's, kus tema nüüd ka suri.

Wale hertsog.

Keegi endine Saksa major sai Berliinis umbes 25 aastase wäljamaalasega tuttawaks, keda temale tuntud isikute poolt esitati kui Terveneri hertsogit. Hertsogihärra astus kui kõrget sugu kawaleer kunagi üles ja suutis ustawust oma isiku wastu weel sellega tõsta, et tema ennast

surnud Belgia kuninga Leopoldi wäljaspool abielu sündinud pojaks nimetas, teatades, et tema ema olewat olnud paruni proua Vanghan. Berliinist sõitis „hertsog“ Dessause, et uue tuttawa, tähendatud majori, autot waadata ja ära osta. Major, kui ettewaatlik isik, paigutas kõrge sõbra wõõrastemaja ja astus otsekohe oma Berliinis asuwate heade tuttawatega ühendusse, et uue tuttawa isikut kindlaks teha. Ja nüüd selgus, et tegetmist oli ühe politsei poolt juba ammu tagaotsitawa juhusteotsijaga. Sai kindlakstehtud, et „hertsog“, keda muidugi ajawittmata arreteeriti, oli keegi Otto Stephan Belgiast, kellel juba suured kelmused seljataga. Muuseas olla Stephan, tänu peale maailmasõda tekkinud segasele olukorrale, Türgi sultanile Konstantinopolis Belgia kuninga nimel, kui kuninga wäljaspool abielu sündinud poeg, Belgia Wahwuse ordumärgi üleannud; tema auks olewat ka Londonis Inglise lendurohwitseride poolt suur pidulik bankett toime pandud jne. Iseloomustaw sealjuures on weel, et Stephan suur kokainist on.

Kohutaw enesetapmine.

Endine Austria kapten Josef Higer wõttis Versec'i linnas kohutawal wiisil enese elu. Peale selle kui tema oma wennale lahukumiskirja kirjutanud, kandis ta oma korteri eeskotta, kus kiwipõrand, puid ja süsa kokku, walas need petrooleumiga üle, pani wirna põlema, hüppas ise tulde ja põles niiviisi elusalt ära.

Wäljaandja: Toimetuskommisjon.

Wastutaw toimetaja: E. Maddison.

Tegelik toimetaja: K. Kogermann.

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksusetuks järgmised tunnistused:

Weiber, Aleksander Mihkli p., sw. wab. tunn., w. a. 9. jalaw. polgu ül. poolt 27. 4. 20 a. nr. 715. (17278)

Kikkas, Peeter Jaani p., sw. wab. tunn., w. a. 1. kindl. raske suurtükiw. diw. ül. poolt 21. 5. 20 a. nr. 237.

Raud, Aleksander Jakobi p., isikut. nr. 718 ja sw. wab. tunn. (17414)

- Eisenberg, Rudolf Johani p., isikut., w. a. Tall. l. pol. 2. isk. 10. 3. 20 a. nr. 10343, ja sw. wab. tunn., w. a. merekindl. ül. poolt 10. 8. 20 a. nr. 3940. (17275)
- Emberg, Gustaw Hansu p., w. a. Särewere wallawal. 22. 12. 20 a. nr. 540 — Johannes Jaani p., Tagobert'ile ja müümise teel Emberg'i omanduseks länud. (17279)
- Rassi, Jaan, wooriäri tunn., w. a. Tall. l. wal. majand. osak. poolt nr. 1738-a. (17418)
- Mihailow, Dimitri, isikut. ja peatusluba nr. 3091/905.
- Wirupai, Rudolf, ametitunn. nr. 1042, w. a. Petseri mk. pol. ül. poolt 14. 2. 23 a.
- Agafonow, Jegor, sw. wab. tunn., w. a. 7. 4. 20 a. nr. 4811.
- Luigelah, Pawel, isikut., w. a. 21. 1. 21 a. nr. 242, ja hobusepass, w. a. 20. 1. 23 a. nr. 34/3348.
- Kiho, Peeter, hobusepass w. a. 20. 10. 20 a. nr. 13.
- Ojarüh, Jüri, isikut., w. a. 13. 4. 20 a. nr. 109/65526 ja hobusepass w. a. 29. 12. 20 a. nr. 536.
- Karlson, Karl Karli p., piiripolitsei kontrolööri tunn., w. a. politsei peawal. nr. 7456.
- Sawesow, Jegor, hobusepass.
- Putilow, Aleksei, isikut., w. a. Irboska wallawal. nr. 8089, ja sw. wab. tunn., w. a. Petseri mk. rhw. ja K-l. ülema poolt nr. 8557.
- Grünreich, Anna, välispass nr. 1885. (17433)
- Tamm, Otto Karli p., reserwi tunn., w. a. suur-tükiwäe wal. majand. osak. ül. poolt 14. 4. 20 a. nr. 2129. (17821)
- Leppik, Johannes Jakobi p., sw. wab. tunn., w. a. 3. jalaw. polgu ül. poolt 28. 4. 20 a. (17870)
- Sallo, Toomas Jaani p., laskeriista luba, w. a. Wiru mk. pol. ül. poolt 17. 8. 21 a. nr. 801, pikendatud 7. 9. 22 a. nr. 3354. (17871)
- Noorlind, Jüri Tõnise p., isikut., w. a. Sõmeru wallawal. 6. 12. 19 a. nr. 400, ja hobusepass, w. a. Warangu wallawal. 21. 1. 21 a. nr. 327. — August Möllitsa nime peale. (17874)
- Grohmann, Gotthilf Gottwaldi p., sw. wab. tunn. (18008)
- Tswetkow, Aleksei Timofei p., isikut. ja sw. wab. tunn. (18011)
- Demidow, Grigori, isikut. ja hobusepass nr. 112. (18332)
- Wulhack, Heinrich Artur, peatusluba ühes Saksa passiga, w. a. Tall. l. pol. ül. nr. 2540 — maksuwusega kuni 28. weebr. 1924 a. (10242)
- Karu, Johannes Johani p., reserwitunn., w. a. Tartu mk. rhw. ül. 17. 3. 23 a. nr. 6102. (11041)
- Puschkin, Dimitri Peetri p., reserwitunn., w. a. 5. piiriküti pat. ül. 28. 4. 20 a. nr. 4068. (11043)
- Wõsu, Karl Johani p., reserwitunn., w. a. Tall. tagaw. polgu ül. 26. 2. 20 a. nr. 4237. (11039)
- Lõoke, Johannes Hansu p., sw. wab. tunn., w. a. Tartu mk. rhw. komm. 31. 7. 19 a. (11045)
- Sawi, Johannes Gustawi p., reserwitunn., w. a. 2. jalaw. polgu ül. 28. 4. 20 a. nr. 1104. (11049)
- Wäiso, Rudolf Mihkli p., sw. wab. tunn., w. a. 2. Tartu sw. haigemaja arstide komm. poolt 17. 7. 19 a. nr. 1612. (15764)
- Kurilow, Trofim Iwani p., sw. wab. tunn. (18305)
- Roosmann, Aleksander Kustase p., hobusepass. (18013)
- Ool, Aleksander Juhani p., isikutunnistus, w. a. Kaarma-Suure wallawal. 13. 6. 22 a. nr. 1012, ja sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. soomus-rongide diw. tagawara patalj. ülemalt 7. 4. 20 a. nr. 4788. (18067)
- Grünhut, Mendel Nossini p., välispass, w. a. siseministeeriumist, nr. 413. (18070)
- Malaschkin, Minei Maksimi p., isikutunnistus nr. 1776 ja sõjawäest wabast. tunnistus. (18348)
- Mihailow, Aleksander Timofei p., peatusluba nr. 653/6304. (19151)
- Haaga, Andreas Matti p., sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Eesti Ingeri seltsi poolt 13. 6. 22 a. nr. 77. (18634)
- Tofer, Karl Tõnise p., reserwitunnistus, w. a. Tall. rahwawäe komisjonist 1. 10. 20 a. nr. 23599. (18026)
- Soon, Tõnis Ado p., isikutunnistus, w. a. Tae-were wallawal. 6. 11. 20 a. nr. 986, ja sõjawäest wabastamise tunnistus, w. a. Wiljandi maak. rahwawäe ülemalt 20. 10. 20 a. nr. 12210. (19914)
- Serpow, Aleksander Wassili p., isikutunnistus, w. a. Tuhalaane wallawal. ja laskeriista tunnistus, w. a. Wiljandi maak. pol. ülemalt 4. 8. 23 a. nr. 1954. (19115)
- Teder, August Peetri p., isikutunnistus, w. a. Kaarli wallawal., sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. Lennuwäe ülemalt 20. 8. 21 a. nr. 3794, ja laskeriista tunnistus, w. a. Pärnu maak. pol. ülemalt 25. 10. 22 a. nr. 2533. (19116)
- Jaska, Jaak Hansu p., isikutunnistus, w. a. Tuhalaane wallawal., ja pensiooniraamat. (19122)
- Sibrjakow, Aleksei Jegori p., ajutine isikutunnistus, w. a. Wiljandi maak. pol. ülemalt 7. 7. 21 a. nr. 159, ühes elamisloaga nr. 253 — maksuwusega 13. 10. 23 a. (19123)
- Winogradow, Andrei Wassili p., ajutine isikutunnistus, w. a. Rakwere l. pol. isk. 26. 5. 21 a. nr. 40, ühes elamisloaga, w. a. Wiljandi maak. pol. ülemalt nr. 396 — maksuwusega 19.

Tunnustatakse maksuwusetuks järgmised isikutunnistused:

- Nigulis, Johannes Jaani p., w. a. Kuksema wallawal. 14. 10. 20 a. nr. 737. (18620)
- Tiisel, Johann Mardi p., w. a. Kuksema wallawal. 14. 12. 19 a. nr. 402. (18677)
- Tiisel, Marie Hindreku t., w. a. Kuksema wallawal. 14. 12. 19 a. nr. 253. (18621)
- Traksen, Gotthard Gustawi p., w. a. Wõh-muta wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 41. (18622)
- Uus, Johannes Hansu p., w. a. Kuksema wallawal. 28. 12. 20 a. nr. 788. (18623)
- Mäll, Erich Jaani p., w. a. Kuksema wallawal. 1920 a. nr. 387. (18624)
- Alabert, Joosep Hansu p., w. a. Tall. l. pol. 2. isk. 1922 a., nr. 144. (18692)
- Waldmann, Ludmilla Peetri t., w. a. Tall. l. pol. 4. isk. nr. 10208. (18695)
- Siiberg, Eliise Mihkli t., w. a. Harku wallawal. 5. 3. 19 a. nr. 1056. (18696)
- Luigenberg, Emilie Johani t., w. a. Tall. l. pol. 2. isk. (18697)
- Tirmann, Helene Madise t., w. a. Tall. l. pol. 5. isk. nr. 14223. (18698)
- Parts, Oskar Juhani p., w. a. Tall. l. pol. 1. isk. 2. 9. 20 a. nr. 11447. (18730)
- Kerdmann, Miina Gustawi t., w. a. Tall. l. pol. 1. isk. 10. 12. 19 a. nr. 3007. (18729)
- Raagel, Anette Mardi t., w. a. Tall. l. pol. ül. 2. 2. 20 a. nr. 3221. (18728)
- Kask, Miina Joosepi t., w. a. Tall. l. pol. 1. isk. 27. 1. 22 a. nr. 13923. (18727)
- Prink, Emilie Priidiku t., w. a. Tall. l. pol. 4. isk. 15. 3. 20 a. nr. 11104. (18726)
- Ertens, Liisa Jüri t., w. a. Tall. l. pol. 1. isk. 4. 4. 21 a. nr. 12703. (18725)

KUULUTUS.

Tartu maakonna politsei 3. jaosk. ülem kuulutab sellega, et 23. weebbruaril 1924 a. kell 12 müüakse Elwa alewis jaoskonna kantselei juures Karl Plankeni päralt olev 1¹/₂ aastane pull, mis 2000 m. peale on hinnatud, enampakkumise teel otsekohe maksetawa raha eest 1923 a. tulumaksu tasuks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Elwas, 4. weebr. 1924 a. Nr. 3765^{II}

Tartu m. politsei 3. jaosk. ülem Sarap.

KUULUTUS.

Tartu maakonna politsei 3. jaosk. ülem kuulutab sellega, et 23. weebbruaril 1924 a. kell 12 müüakse Elwa alewis jaoskonna kantselei juures Karl ja Pauline Schwarts'ide päralt olev kingsepa nahaõmbluse masin, mis 350 marga peale hinnatud, enampakkumise teel otsekohe maksetawa raha eest 1923 a. isikumaksu tasuks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Elwas, 4. weebr. 1924 a. Nr. 2942^{II}

Tartu m. politsei 3. jaosk. ülem Sarap.

KUULUTUS.

Tartu maakonna politsei 3. jaoskonna ülem kuulutab sellega, et 23. weebbruaril 1924 a. kell 12 müüakse Elwa alewis jaoskonna kantselei juures Wiktor Kuusk'i päralt olev sohwa, mis 500 m. peale hinnatud, enampakkumise teel otsekohe maksetawa raha eest 1923 a. tulumaksu tasuks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Elwas, 4. weebbruaril 1924 a. nr 3565.

Tartu m. politsei 3. jaosk. ülem Sarap.

KUULUTUS.

Tartu maak. politsei 3. jaosk. ülem kuulutab sellega, et 23. weebbruaril 1924 a. kell 12 müüakse Elwa alewis jaosk. kantselei juures Eduard, Johannes ja Ida Kabral'ite päralt olev lehm ja kaks lammast, 780 m. peale hinnatud, enampakkumise teel otsekohe maksetawa raha eest 1923 a. isikumaksu tasuks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Elwas, 4. weebr. 1924 a. nr. 3095^{II} ja 3096^{II}.

Tartu m. politsei 3. jaosk. ülem Sarap.

Tallinna Politseiametnikkude Kogu ÜLDKOOSOLEK peetakse ära 13. weebr. s. a. kell 18, Aia tän. nr. 12 Tallinnas

P ä e w a k o r d :

1. Koosoleku awamine.
2. Koosoleku Juhataja ja protokoll'i kirjutaja valim.
3. Komisjoni aruanded.
4. 1923 a. tegewuse aruanne.
5. 1924 a. liikmemaksu kindlaksmääramine.
6. 1924 a. eelarwe ja tegewusekawa läbiwaatamine ning kinnitamine, ja
7. Koosolekul tekiwad küsimused.

Märkus: Kui määratud ajaks tarwilik arw liikmeid kokku ei tule, peetakse järgmine koosolek põhikirja § 34 põhjal, sealsamas 1,2 tunni pärast, mis kokkutulnud liikmete arwu peale waatamata otsusewõimuline on.

J u h a t u s.

Kuulutus. Tallinna linna Politsei Balti puuwilla wabriku abjisk. ülem kuulutab Tsiwili Kp sead. § § 1030 ja 1031 põhjal, et 28. weebr. 1924. a. kell 10 hommikul müüakse enampakkumisele Sitsi tän. nr. 8 krt. 1 Johan Hindreksoni liikuw warandus, mis selsab koos ühest meesterahwa ülikonnast, hinnatud 200 mk., tema tulumaksu trahwi 200 m. suuruses katmiseks. Müümine algab takseeritud hinnast. Asju võib näha koha peal oksjoni päewal enne müümist. Tall. 5. weebr. 1924. a. Tallinna linna politsei Balti puuwilla wabriku abjisk. ülem Morrison.

Akna klaase

soowitab

Joh. Lindemann

Tallinn, Rataskaewu t. 8.

! Hiigla walik !

Koloniaal kaup.

Eeskujulik worsti

osakond.

Zeenimine korralik,

hinnad mõistlikud.

K/m. W. Demin.

ANTON HEILMANN

Aksia Selts

Tallinn, Suur Karja tän. nr. 6.

Soovitaib ladust:

Rauakaupasid.

Tööriistu.

Majapidamise nõusid.

Aknaklaasi.

Mööbliwedrusid.

Osakonnad:

Tartus, Narwas, Wiljandis, Kuresaares,
Otepääs.

Tallinna

AKTSIA PANK

Aktsiakapitaal:

Emk. 30.000.000

Telefoni nr. 11—85.

Telegramm-aadress: Aktobank.

Krediit protsendid

	jookswal arwel	5%
"	3-kuul. ülesütlem.	7%
"	6- " "	8%
"	12- " "	9%

Kõikide panga operatsioonide
toimetamine.

Waluuta ost ja müük.

Tallinna Kaupmeeste Diskonto ja Laenu Pank

Tallinnas, Wiru tän. Nr. 18 omas majas.

Kõnetraat: Juhatus 25-10. Operatsioonisaal 801.

∴ Toimetab kõiki panga operatsioone. ∴